

EGY HAZUGSÁG BŰNE
A RENDŐRSÉG TÖRTÉNETÉBEN
2020. ÉVBEN

„Aki uralja a múltat, az uralja a jövőt is; aki uralja a jelent, az uralja a múltat is.”

George Orwell - 1984

Varga Ottó

2026. április 24.

TARTALOMJEGYZÉK

- I. Bevezető
- II. A hazugság és annak kronológiája
- III. A magyar Rendőrség államosításának folyamata 1919-ben
- IV. Az 1919-es államosítás megemlékezései a „Horthy” korszakban 1920 – 1944 között.
- V. Az 1919-es államosítás megemlékezései a „Tildy” korszakban 1945 – 1949 között.
- VI. Az 1919-es államosítás megemlékezései 1949 után
- VII. Összegzés

I. Bevezető

A történelem maga a múlt. Megtörtént. Dokumentált vagy vélelmezett. Amióta az ember írásban is rögzíti a körülötte zajló eseményeket, kőbe vési, papírra veti érzéseit, gondolatait, azóta képet alkothatunk magáról a történelemről. Mindegy, hogy az egyiptomi hieroglifákat, Hérodotosz, Seneca, Janus Pannonius, William Shakespeare írásait vagy a magyar Belügyi Közlönyt, a Magyar Rendőr című újságot olvassuk. Történelmet olvasunk és képet alkotunk. A történelmi események megítélése szempontrendszerek és nézőpontok alapján különféle képpen értelmezhető, de a hitelesen dokumentált történelmi események tények. A „tények pedig makacs dolgok” (*Bacsó Péter - Tanú című film 1969*). Tény az is, ha már maga a leírt dolog hazugság vagy elferdített. A hazugság viszont csak szándékos lehet. Félrevezetésből, félre tájékoztatásból, eleve hazugságból eredő tény, adat, eseményleírás közzlése nem lehet szándékos.

Felmerül a kérdés, hogy mi értelme a történelem valós eseményeinek meghamisításának. Érdek. Az érdek motivációja sok minden lehet: politikai, egyéni, társadalmi, nemzeti, kulturális, szakrális De a hamisítás és a hazugság, a szándékos félrevezetés előbb vagy utóbb kibukik, kiderül, megbukik, összedől. Magyar közmondás: „Hamarabb utoléri a hazug embert, mint a sánta kutyát”.

Számomra, mint a Magyar Rendőrség és az egykori Határőrség múltjával tényfeltárában foglalkozó amatőr kutató számára különös felháborító, ha szándékosan – mindegy is milyen okból – történik a történelem hamisítás.

Sajnálatos módon az egyik legsúlyosabb történelmi hamisítást 2020-as évben követték el a Rendőrséggel kapcsolatban, amikor a 100 éves évfordulót ünnepeltek az egységes államilag irányított Rendőrség létrehozása alkalmával. Ki vagy kik ezért a felelős vagy felelősök? Konceptiót lehet felállítani, feltételezésem lehet, de konkrét dokumentumok, adatok és tények nélkül nem lehet megállapítani feketén – fehéren. Magának a hamisítási és félrevezetési ténynek nem csak a megemlítését tartom fontosnak, hanem a zárókö elmozdítását és a mélységébe történő betekintést, vizsgálatot.

Az emlékezet manipulálható, kopik is az idő múlásával. Az adott pillanat résztvevője ilyen vagy olyan befolyásoltság, amnézia miatt is másként mutathatja be azt az adott pillanatot. Modern korunk egyik legjobb és hiteles rögzítője a mozgókép. Persze az is manipulálható. A jelenünk veszélye viszont a mesterséges intelligencia által nyújtott lehetőségek tárháza.

Tanulmányom viszont a legjobb védetségű információ hordozókon alapszik: írásos, gépelt, nyomdai kordokumentumok. A közlönyök, az újságok, a könyvek, a plakátok, a röpiratok

Az utolsó fontos kérdés az lenne, hogy miért? Ha tudom az okot vagy okozatokat, akkor tudni vélem vagy bizonyítom, kinek vagy kiknek állt ez érdekében. Sokszor a történet visszafejtése nem az elejéről és nem is a végéről indulva válik lehetségessé.

Jogos kérdés, hogy miért pont most, miért így dokumentálok le egy ilyen történetet. Az időzítés pontosan a legaktuálisabb, amely összefüggésben van a mierttel. Most jött el ennek a szembenézésnek is az ideje és ez ennek az egyik pontja. Magyar közmondás az is: „Aki nem inge, nem veszi magára.”

II. A hazugság és annak kronológiája

Nagy reményekkel és fellelkesülve várta azon személyek csoportja az államilag szervezett Rendőrség 100 éves fennállásának megünneplését 2019. évben, akik ezen történelmi ténnyel tisztában voltak. De hiába vártunk.

Levelet írtam (e-mailben, pdf formátumban) 2018. december 10.-n Dávid Károly rendőr dandártábornok Úrnak, a Bács – Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjének:

DÁVID KÁROLY

r. dandártábornok
rendőrségi főtanácsos
címzetes egyetemi docens
Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság
Vezetője

K e c s k e m é t

Tárgy: centenáriumi ünnepségsorozat

Tisztelt Dandártábornok Úr!

A magyar kormánynak 1919. október 01.-én kelt 5,047/1919. M. E. számú rendelete "A rendőrség államosítása" tárgyában 2019. október 01.-én lesz immáron 100. esztendeje.

A rendelet 3.§.-a értelmében a budapesti államrendőrség, a határrendőrség és vidéki városi, községi rendőrség a magyar állami rendőrségbe olvad be és ezzel, mint "Magyar Állami Rendőrség" országos egységes szervezetté vált.

A rendeletet Beniczky Ödön belügyminiszter jegyezte a minisztertanács felhatalmazása alapján. Megjelent a Rendőrségi Közlöny XXIV. évfolyam 48. számában 1919. október 19.-n. A rendelet egyben az első Rendőrségi törvényként is értelmezhető.

Jogilag ezt legitimizálja a Magyar Királyi Belügyminiszternek 39.820/1921. B.M. számú rendelete a Magyar Királyi Állami Rendőrség szervezetének és szolgálatának szabályozása. Ez az első Szolgálati Szabályzat.

Az elkövetkező években a Magyar Királyi Állami Rendőrség "születésnapja" megünneplésének időpontja minden év október 01.-e.

Javasolom a centenáriumi megemlékezés és ünnepi állománygyűlés megtartását mind a Bács - Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság, mind a városi Rendőrkapitányságok tekintetében.

A megemlékezések és ünneplés keretében alkalom nyílik a "szokásostól" eltérő állami és testületi ünnepnapok keretén kívüli jutalmazások és dicséretetek megtartására.

Javasolom továbbá a centenárium alkalmából olyan emléktárgy(ak) elkészítését és átadását, melyeket a Főkapitányság különböző, szervek, osztályok valamint Kapitányságonként a különböző területeken (bűnügyi, rendészeti, igazgatásrendészeti, közlekedésrendészeti) dolgozó kiemelkedő munkát végző munkatársainak lehetne átadni.

Megfontolandó gesztusként javasolom továbbá, hogy a Bács - Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság - mint főkapitányság funkciójában és megnevezésében - volt (és jelen) rendőr-főkapitányainak fotóját vagy grafikus arcképét a Főkapitányság épületében elkészítessük és kiállítsuk állandó jelleggel. A városi Rendőrkapitányságok tekintetében ugyanezen szisztéma szerint lehetne eljárni.

Ezen alkalomból lehetne a rendészettörténeti gyűjtemény jelenlegi állapotát véglegesen rendezni és hivatalosan "átadni".

Kelt: Jászszentlászló, 2018. december 10.-n

Köszönettel és tisztelettel:

Varga Ottó s.k.

Megkeresésemre, javaslataimra válasz nem érkezett. Feltételezem, hogy tábornok úr az Országos Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: ORFK) felé jelzést tett, önálló kezdeményezést központi direktíva nélkül nem akart kezdeményezni.

A jeget és a mélységes csendet a 2019. szeptember elején a részemre elküldött e-mail csatolmánya törte meg:

MEGHÍVÓ

a

*„100 éve államosították
a magyar rendőrségeket”*

című

XXXIV.

**magyar rendvédelem-történeti
tudományos konferenciára**

*„Historia est magistra vitae.”
(A történelem az élet tanítómestere.)*

01. kép – Meghívó

*A konferencia fővédnöke: dr. Pintér Sándor belügyminiszter
A konferencia időpontja: 2019. IX. 26. csütörtök.
A konferencia helye: Nemzeti Közszolgálati Egyetem
(1083 Budapest, Ludovika tér 2.)
a volt Ludovika épületében
a Szent László Kápolnateremben.*

A tudományos konferencia szervező intézményei:

- Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
- Országos Rendőr-főkapitányság,
- Rendőrség Tudományos Tanácsa,

- Rendőrmúzeum,
- Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Alapítvány,
- Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság.

Szervezőbizottság:

elnök: dr. Boda József Ph.D. mag. nyá. nb.vörgy. c.prof.

titkár: Parádi Ákos

tagok: Mezei József tanseg. nb.alez., Szigetvári Oszkár r.szds., Vedó Attila tanseg. r.örgy.

PROGRAM

(2019. IX. 26. csütörtök
délelőtt)

Levezető elnök:

dr. BODA József Ph.D. mag. nyá. nb.vörgy.
címzetes egyetemi tanár

- 08³⁰ – 09⁰⁰** Regisztráció a helyszínen
- 09⁰⁰ – 09³⁰** Megnyitók
- 09³⁰ – 10⁰⁰** Kitüntetések
- 10⁰⁰ – 10²⁰** Dr. PARÁDI József CSc
mag. nyá.r.ezds, nyá.főiskolai tanár
A korabeli magyar rendvédelmi modell.
- 10²⁰ – 10⁴⁰** Dr. VÖLGYESI Levente Ph.D.
docens:
Jog és rend 1919-ben.
- 10⁴⁰ – 11⁰⁰** SZ Ü N E T
- 11⁰⁰ – 11²⁰** Dr.jur. ERNYES Mihály
mag. nyá.r.ddtbk.
Mozgalom a rendőrség államosításáért.
- 11²⁰ – 11⁴⁰** ZEIDLER Sándor mag.
Az államosított rendőrség egyenruha és rangrendszere.
- 11⁴⁰ – 12⁰⁰** Dr. LUGOSI József CSc
nyá.honv.ezds.
Az államosított rendőrség fegyverei.

PROGRAM

(2019. IX. 26. csütörtök
délután)

Levezető elnök:

dr. BODA József Ph.D. mag. nyá. nb.vörgy.
címzetes egyetemi tanár

- 13⁰⁰ – 13²⁰** Dr.jur. ERNYES Mihály
mag. nyá.r.ddtbk.
A rendőrség államosítása elleni véleményekből.
- 13²⁰ – 13⁴⁰** ANDROVICZ Gábor
A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség működése az I. világháborúban
- 13⁴⁰ – 14⁰⁰** ROZSOS László Tamás r.örgy.:
A vidéki rendőrség személyi állománya az államosításkor.
- 14⁰⁰ – 14²⁰** SZ Ü N E T
- 14²⁰ – 14⁴⁰** Dr. PERÉNYI Roland mag. Ph.D.
Bűnözés és bűnüldözés államosítástól államosításig 1881-1919.
- 14⁴⁰ – 15⁰⁰** SZIGETVÁRI Oszkár r.örgy.:
A magyar rendőrség detektívtestülete.
- 15⁰⁰ – 15²⁰** VEDÓ Attila r.örgy.:
Rendőrség és karhatalom.
- 15²⁰ – 15⁴⁰** Dr.jur. VIRÁGH Ajtony:
A rendőrség számára adományozott kitüntetések az államosítás előtt és után.
- 15⁴⁰ —** Hozzászólások és vita, a konferencia zárása.

02. kép – A tudományos konferencia programja

Felhívom a figyelmet a konferencia dátumára, 2019. szeptember 26.-a! Nem 2020. február 16 vagy 2020. március 01 és nem 2020. szeptember 26.-a!!! A konferencia előadóinak témacíme is árulkodóan fókuszál az 1919-es évre. A konferencia rendben és tisztességesen lezajlott, a rendőrségi tudományos elit igen is megtette a kötelességét és a történelemnek megfelelő értelmezésében annak kellő és pontos idejében foglalkozott az egységes Rendőrség felállításának 100. évfordulójával.

Teltek a percek, az órák, a napok, a hetek és már 2020. november hónapját majd december hónapját írjuk. Minden nap felvetődött a kérdés, hogy bealudtak? Elfelejtették? Mi folyik itt? A Rendőrség vezetése részéről semmi, a Rendőrséget felügyelő Belügyminisztérium részéről semmi. Pedig a belügyminiszter nyugállományú rendőr vezérezredes, államtitkárok és

minisztériumi osztályvezetők nyugállományú rendőr tábornokok és van olyan aki komoly tudományos múlttal is rendelkezik. Arra gondoltam, hogy ez bizony nem lesz megünnepelve.

A csendet 2020. januárjában egy telefonhívás törte meg. Nagyon tisztelt barátom hívott és egy rettentően érdekes, de furcsa kérdést tett fel nekem. Mivel lehetne alátámasztani illetve elfogadható alátámasztás e az 1920. évi I. törvénycikk 10. §.-a arra vonatkozóan, hogy ez hagyta jóvá az 1919. október 01.-n alkotott a rendőrség államosításáról szóló 5047/1919. M.E. számú rendeletet.

Ez a beszélgetés izgalmas fordulatokat vett, főleg azon tekintetben, hogy megkérdőjelezni láttatta valakik által ami tényszerű és történelmileg igazolt. Úgy éreztem, hogy az állatkertben vagyok az elefántok kifutójánál, ahol ki is van írva, hogy afrikai és indiai elefántok láthatóak itt, de szól a hangos bemondó, hogy emberek még nem tudjuk biztosan, hogy elefántok láthatóak nemhogy tudjuk-e: afrikaiak vagy indiaiak.

Természetesen a magam álláspontja szerint a kutatásaim során olvasottak és meggyőző kordokumentumok, a jogalkotás és jogalkalmazás alapján kijelentettem, hogy az 5047/1919. M.E. rendelet jogszerűen „született”, a közlönyökben kihírdették, hatályba lépett és jogilag alkalmazható volt és alkalmazták is, valamint soha senki nem vonta vissza, nem érvénytelenítette.

A 1920. évi I. törvénycikk 10.§. szerint „*A nemzetgyűlés az 1919. évi augusztus hó 7. napja óta az alkotmányos jogrend és a jogbiztonság helyreállítása végett alakult kormányok és tagjaik rendeleteinek érvényességét elismeri; felhatalmazza azonban a minisztériumot, hogy ezeket a rendeleteket a szükséghez képest hatályon kívül helyezhesse, módosíthassa vagy kiegészíthesse.*” Azaz semmi más nem történt, mint az új Nemzetgyűlés az 5047/1919. M.E. rendeletet nem semmisítette meg, nem módosította, hanem hatályosnak és érvényesnek tekintette.

Valójában el is indult nagy nehezen a megemlékezés gépezete, megalkotják a „100 éves a Rendőrség 1920-2020” ünnepségsorozat logóját is 2020-ban:

03. kép – Az ünnepségsorozat és emlékév logója, emblémája

Az „ébredés” után rohamtempó. Kellott egy nagy ünnepélyes állománygyűlés, így minden rendőrkapitánynak és a kapitányság állományából egy tiszthelyettesnek fel kellett mennie 2020. március 06.-án az Országházba „ünnepelni”:

„Az egységes Magyar Rendőrség létrehozásának 100. évfordulója alkalmából ünnepélyes állománygyűlést tartottak az Országházban.

Az állománygyűlés elöljárója Orbán Viktor miniszterelnök volt. A rendezvényen dr. Pintér Sándor belügyminiszter és Lezsák Sándor, az Országgyűlés alelnöke mellett részt vettek a minisztériumok, a társszervek, valamint a rendőrség vezetői és képviselői. Jelenlétükkel megtisztelték az eseményt a korábbi országos rendőrfőkapitányok is.

A kezdetektől az egységes rendőrség megalakulásáig vezető történelmi útról dr. Németh József r. ezredes, a Rendőrség Tudományos Tanácsának elnöke beszélt előadásban, majd a jelenlévők

megtekinthettek egy filmösszeállítást a magyar mozgóké-, és televíziótörténet ikonikus rendőralakjairól.

„A 100 éves rendőrség egykori és mai tagjait a szolgálatban való helytállás köti össze.” – mondta el ünnepi köszöntőjében Orbán Viktor miniszterelnök. Kiemelte: a magyar rendőrség és a magyar rendőrök az elmúlt 100 évben megállták a helyüket, és ma büszkén vallhatják magukat egy nagyszerű nemzeti teljesítményt nyújtó testület tagjainak. Beszédét követően felkötötte a rendőrség csapatzászlójára a centenáriumi zászlószalagot.

Bemutatták a résztvevőknek a rendőrség legfiatalabb hivatásos állományú tagját, valamint korelnökét, akiknek az országos rendőrfőkapitány emléklapot és centenáriumi emlékérmét adott át.”

04-15. kép – Ünnepélyes állománygyűlést az Országházban

Van már az első mondatban egy fájoan hazug és képtelen kijelentés: „Az állománygyűlés elöljárója Orbán Viktor miniszterelnök volt.” A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló hatályos 2015. évi XLII. törvény 2.§. 3. pontja szerint az állományilletékes parancsnok: a rendvédelmi szerv általános munkáltatói jogkört gyakorló azon hivatásos állományba tartozó elöljárója vagy nem hivatásos állományba tartozó munkahelyi vezetője, aki a rendvédelmi szerv olyan szervezeti egységét vezeti, amely önálló állománytáblázattal rendelkezik; az állományilletékes parancsnok gyakorolja mindazon munkáltatói jogokat, és teljesíti azokat a kötelezettségeket, amelyeket e törvény vagy a végrehajtására kiadott kormányrendelet nem határoz meg más parancsnok vagy vezető részére.

A 2.§. 11. pontja szerin az *előljáró parancsnok: az állományilletékes parancsnok közvetlen szolgálati előljárója, a rendvédelmi szerv országos parancsnoka vagy országos főigazgatója esetén a miniszter;*

A 2.§. 2a. pontja szerint az *állami vezető: a kormányzati igazgatásról szóló törvény szerinti politikai felsővezető, közigazgatási államtitkár és helyettes államtitkár;*

A mindenkori miniszterelnök nem előljárója a Rendőrség hivatásos állományának!!! Közjogi értelemben sem!!!

A Zsaru magazin 2020/17. számának mellékleteként jelenik meg egy kiadvány, amely 16 oldalban foglalja a Rendőrség jelenével és múltjával. Tartalma és annak minősítése inkább mellőzendő.

A Bács - Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője, Dávid Károly rendőr dandártábornok (2022-ben nyugállományba vonul vezérőrnagyi rendfokozatban) 2020. augusztusában felkért a főkapitányság Kecskemét, Batthyány utca 14. szám alatti épületében történő kiállítás előkészítésére és a gyűjteményi anyagom egy részének bemutatására.

16. kép - Bács – Kiskun MRFK centenáriumi ünnepség plakátja

Biztosan állíthatom a visszajelzések alapján, hogy a Bács – Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság kiállítása volt a leggazdagabb szakmai, tárgyi és eszköz tartalmú Magyarországon. A média világa is részletesen beszámolt erről:

- Rendőrség hivatalos honlapja: Centenáriumi Vándorkiállítás Bács-Kiskun megyében 2020.09.11.

- Kecskemét Online: A rendőrség Centenáriumai Vándorkiállítására Kecskemétre érkezett 2020. szeptember 12.
- Bács – Kiskun megyei hírportál (baon): 2020.09.15.-én 100 éves a Rendőrség-vándorkiállítás nyílt Kecskeméten
- Halas Rádió: Száz éve szolgálnak és védnek - Varga Ottó rendőr zászlóssal beszélgetünk 2020. október 07.

A Rendőrség Tudományos Tanács pályázatot hirdetett 2020. július 17.-n a 29017-165/17-2/2020.RTT. iktatószámú felhívásában. Pályázni lehetett többek között „a magyar rendőrség történetének, egyes korszakainak bemutatása” témakörben.

A pályázati művem címe: *Három a Magyar igazság, a Rendőrség államosítása 1919-ben*. Már a cím adásakor tudtam, hogy semmilyen helyezést nem fogok elérni a pályaművemmel. Alapvetően mentem szembe a hivatalos alternatívával, a hazug módon képviselt, meghamisított történelmi képpel. A pályaművem nem közölhető, az az RTT tulajdona lett. Az olvasó viszont a továbbiak megismerését követően el tudja képzelni és látni fogja, hogy mi mindennel alátámasztottam ami már önmagában tény volt, tény most is és tény is marad. Egy dicsőséges oklevéllel azért díjazták a benyújtott anyagomat. A győztes pályaművekről tudomásom nincs.

17. kép – Elismerő oklevél a pályázatomban való részvételét követően

III. A magyar Rendőrség államosításának folyamata 1919-ben

Az I. világháború alig ért véget, de Európa és benne Magyarország rendkívüli kihívásokkal nézett szembe. A négy évig tartó háború mind katonailag, mind emberileg rettentő szenvedést okozott. Mindenhol változásokat követeltek a társadalmak eléggé széles tömegei. A fordulatok sokaságát, a történelmi eseményeket 1918 – 1919 években számos könyv, tanulmány, dokumentumfilm részletesen és gazdagon bemutatja.

Megalakul Magyarországon a Magyar Nemzeti Tanács 1918. október 23.-n. Kiáltványban követelték a háború azonnali befejezését, az ország teljes függetlenségének megteremtését, mélyreható demokratikus reformok bevezetését, valamint a nemzetiségekkel való megbékélést az ország területi integritásának sérelme nélkül.

Gróf Károlyi Mihály országgyűlési képviselőt 1918. október 31.-én nevezte ki miniszterelnökké Ő Felsege Magyarország apostoli királya IV. Károly, a megalakult kormány belügyminisztere gróf Batthyány Tivadar belső titkos tanácsos, nyugalmazott miniszter lett. Az új kormány a hivatali esküt 1919. október 31.-én le is tette (*Belügyi Közlöny 1918. november 3.-i 47. szám*). IV. Károly király 1918. november 1.-n eckartsau nyilatkozatával lemondott a trónról. Percről – percre, óráról – órára történtek és egyben változtak az események.

18. kép – Délmagyarország c. újság 1918. november 01.-i 261. szám

A kormány elszánta magát arra, hogy az országban rendet teremtsen, elsőként kiadják a 5.220/1918. M.E. rendeletet 1918. november 11.-én a Magyarország demokratikus függetlenségének, belső rendjének, lakosságának személy- és vagyonbiztonsága, valamint általában a törvényes rend fenntartásának biztosítására létesítendő szervezetek tárgyában

A forradalmi átalakulás és a háború befejezése, valamint az állam függetlenségi deklarációja következtében a ministertanács határozata folytán az ország rendjének biztosítására és fentartására a következőket rendeljük el:

A fennálló csendőrségen, államrendőrségen, határrendőrségen, pénzügyőrségen és közigazgatási (vidéki) rendőrségen, továbbá a budapesti rendőrség mellett felállított védőrségen, a katonai rendőrségen, a budapesti önkéntes őrseregen és a vasúti mozgóőrségeken kívül a következő szervezetek állíttatnak fel, illetőleg tartatnak meg:

19. kép – részlet az 5.220/1918.M.E. rendeletből (*Belügyi Közlöny 1918. november 17.-i 49. szám*).

- hadsereg
- nemzetőrség
- polgárőrség

A Nemzetőrség karhatalmi igénybevétele ekkortól veszi kezdetét, illetve a Karhatalmi szolgálat bevezetődik (*Belügyi Közlöny 1918. november 17.-i 49. szám*).

Jól kivehető a széttagold rendvédelmi, közrendészeti tagozódás. A Csendőrség a vidéki Magyarországon, az államrendőrség Budapesten, a határrendőrség az országhatároknál, a közigazgatási (vidéki) rendőrség a törvényhatósági jogú városokban és a hozzájuk tartozó területen tartja fenn a rendet, közbátorságot.

Magyarország Nemzeti Tanácsa a nép akaratából 1918. november 16.-án Néphatározatot hoz (*Országos Törvénytár 1918. november 22.-én*). A II. cikk szerint a „*A népköztársasági alkotmányt új választójog alapján sürgősen egybehívandó alkotmányozó nemzetgyűlés állapítja meg. A magyar országgyűlés képviselőháza és főrendiháza feloszlik és megszűnik.*” A III. cikk szerint „*Addig, míg az alkotmányozó nemzetgyűlés másként nem határoz, az állami főhatalmat a Károlyi Mihály elnöklete alatt álló népkormány gyakorolja a Magyar Nemzeti Tanács intézőbizottságának támogatásával.*” (*Belügyi Közlöny 1918. november 27.-i 51. szám*)

Az 5.746/1918. M.E. számú rendelet 1918. november 28.-n kelt, a köztársaság címeréről és az állampecsétről szól (*Budapesti Közlöny 1919. november 29.*). Az 1.§. szerint: „*A Magyar Népköztársaság címere abban tér el az eddig használt állami kis címertől, hogy a címerpajzson nyugvó királyi korona és a hármashalom középső részén volt nyílt korona elmarad.*

Ehhez képest a köztársaság címerének heraldikai leírása a következő: Hasított pajzson jobbról vörössel és ezüsttel hétszer vágott mező, balról vörös mezőben zöld hármashalomnak kiemelkedő középső részén ezüst, talpas kettőskereszt.

A címerpajzs körvonalai legyenek egyszerűek. Pajzstartó alakoknak, a címerpajzsot övező lombdíszek vagy a köztársasági államformához illő egyéb izléses diszítésnek alkalmazása szabad, de nem kötelező.”

A 3.§. szerint: „*A Magyar Népköztársaság állampecsétje az 1. §-ban. említett új címert tünteti fel. Körirata felül: »A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG ÁLLAMPECSÉTJE, alul: »1918. NOVEMBER 16.«.*” (*Belügyi Közlöny 1918. december 8.-i 53. szám*).

Az államforma és minden más megváltoztatása, közöttük a köztársasági címer bevezetése következtében a rendőrök a Zrínyi sisakjukon lévő címerrel lefűrészelt koronát a 5.746/1918. M.E. számú rendeletnek megfelelő címerlírás szerint.

20. kép - Rendőr „Zrínyi sisak” fémjelvény lefűrészelt koronával

A Belügyminiszter felügyelete alatt álló hatóságok, hivatalok és intézetek címe, pecsétje és alkalmazottaiknak esküje, valamint az állam címerének használata tárgyában 1918.

december 2.-án kiadott 155.000/I./1918. B.M. rendelet szerint hivatalosan Magyar Belügyminisztérium, Budapesti államrendőrség és Magyar határrendőrség a helyes cím. Az eskü, fogadalom szövege kis részben változik meg: „..... esküszöm, az élő Istenre, hogy a Magyar Népköztársasághoz és ennek alkotmányához hű leszek.” (Belügyi Közlöny 1918. december 8.-i 53. szám).

Gróf Batthyány Tivadar saját kérelmére a belügyminiszteri bársonyszékből felmentették, helyére dr. Nagy Vincze miniszterelnökségi államtitkár került. (Belügyi Közlöny 1918. december 15.-i 54. szám)

A Nemzeti Tanács végrehajtóbizottsága 1919. január 11.-i ülésén Károlyi Mihályt ideiglenesen államfői hatáskörrel ruházta fel, azaz a Népköztársaság ideiglenes Elnöke lett és a kormány néptörvényeket csak az ő hozzájárulása mellett hozhatott (Belügyi Közlöny 1919. január 19.-i 3. szám).

Annyira le akartak számolni a királyság jogintézményével, hogy a Magyar Szentkorona és a koronázási jelvények őrzésére vonatkozóan megalkották az 1919. XXXI. néptörvényt. A korona és a koronázási jelvények őrzésére vonatkozó korábbi törvényes rendelkezések hatályukat veszítették. A koronaörök állása és tisztsége megszűnt. A korona és a koronázási jelvények a miniszterelnök és a belügyminiszter őrzése alá kerültek (Jóváhagyta a Magyar Népköztársaság Elnöke 1919. évi március hó 14-én. — Kihirdettetett az »Országos Törvénytarban 1919. évi március hó 15-én.) (Belügyi Közlöny 1919. március 23.-i 15. szám)

A Magyar kormány 1919. március 20-án megkapta a békeszerződés döntésének dokumentumait (Vix - jegyzék), mely a román csapatok előrenyomulását és egy dél-magyarországi semleges zóna kialakítását irányozta elő. A feltételeket elfogadhatatlannak ítélték.

A Belügyi Közlöny 1919. március 27.-i 16. számában megjelenő „Mindenkire!” című kiáltványban egyértelművé vált mindenki számára, hogy a politikai paktumok következtében Magyarország Tanácsköztársasággá alakult 1919. március 21.-n és a Forradalmi Kormányzótanács vett át a hatalmat. Az új hatalom az államélet, a gazdaság, a társadalom és a kultúra terén egyaránt gyors, mélyreható, a hagyományokkal szinte minden téren szakító átalakulást kezdeményezett.

A Belügyi Népbiztos, Landler Jenő és helyettese Vágó Béla 1919. március 26-án kelt 1. B.N. számú rendelete a Vörös Őrség felállításáról szólt.

1. §. A Magyar Tanácsköztársaság belső rendjének megalapozása és fentartása a Vörös Őrség feladata A Vörös Őrség egyben a Vörös Hadseregnek kiegészítő részét képezi és tagjai bármikor hadiszolgálatra rendelhetők, illetőleg a Vörös Hadseregbe áthelyezhetők. A Vörös Őrség felállításával egyidejűen az összes rendőri vonatkozással bíró karhatalmi alakulatok megszűnnek.

2. §. A Vörös Őrség közvetlenül a belügyi népbiztos alá van rendelve.

5. §. A Vörös Őrség parancsnokai lehetőén a proletárság katonai tapasztalatokkal rendelkező elemeiből kerüljenek ki.

Magasabb parancsnokok csak kellő elbírálás után nevezhetők ki. Ebből a célból egy bizottság alakítandó, amely a belügyi népbiztosság, a Munkás- és Katonatanács és a Magyar Szocialista Párt egy-egy küldöttjéből áll.

7. §. Ellenforradalmi és politikai üzemek meggátolására a Vörös Őrség központi osztályában központi nyomozó szervezet állítatik fel, politikailag megbízható szervezett munkásokból. Országos jelentőséggel bíró bűnesetek sikeres felderítése végett bűnügyi központi nyomozó szervezet állítatik fel.

9. §. A jelenlegi karhatalmi alakulatok egész személyzete rendelkezési állományba helyeztetik; A szükséges létszám toborzás útján lehetőén a szervezett munkásság köréből biztosítandó, akiknél a testi alkalmasságon kívül főleg a rátermettség irányadó. (Belügyi Közlöny 1919. április 6.-i 18. szám)

285.**A belügyi népbiztos I. B. N. sz. rendelete.****A Vörös Őrség felállítása.**

1. §. A Magyar Tanácsköztársaság belső rendjének megalapozása és fentartása a Vörös Őrség felada.

A Vörös Őrség egyben a Vörös Hadseregnek kiegészítő részeit képezi és tagjai bármikor hadiszolgálatra rendelhetők, illetőleg a Vörös Hadseregbe áthelyezhetők.

Az Őrszemélyzet azon tagjai, akik még harctéren nem voltak és arcvonalai szolgálatra alkalmasak, hadiszolgálatra elsősorban osztatnak be.

A Vörös Őrség felállításával egyidejűen az összes rendőri vonatkozással bíró, karhatalmi alakulatok megszüntetnek.

2. §. A Vörös Őrség közvetlenül a belügyi népbiztos alá van rendelve.

A Vörös Őrség szervezete:

A) városi parancsnokságok,

B) vármegyei (kerületi) parancsnokságok ennek alárendelten

a) járási parancsnokságok,

b) községi kirendeltségek,

C) a belügyi népbiztosság Vörös Őrségének központi osztálya.

3. §. A Vörös Őrség személyzete:

1. Őrszemélyzet;

2. irányító személyzet;

3. egészségügyi és egyéb szakalkalmazottak.

4. §. A Vörös Őrség parancsnokait és egyéb alkalmazottait az Őrszemélyzeten kívül a belügyi népbiztos nevezi ki.

A Vörös Őrség személyzetének tagjait a belügyi népbiztos által kijelölt bizottság veszi fel. Minden raj és szakasz maga választja parancsnokait.

5. §. A Vörös Őrség parancsnokai lehetőén a proletárság katonai tapasztalatokkal rendelkező elemeiből kerüljenek ki.

Magasabb parancsnokok csak kellő elbírálás után nevezhetők ki. Ebből a célból egy bizottság alakítandó, amely a belügyi népbiztosság, a Munkás- és Katonatanács és a Magyar Szociálista Párt egy-egy küldöttjéből áll. A Vörös Őrségbe szolgálatra jelentkező volt tisztek (tényleges, tartalékos tisztek és tiszti vizsgás egyévi önkéntesek) jegyzékét a sajtó útján nyolc napon át állandóan közszemlére kell tenni.

A jelentkezés napjától számított egy héten belül a jelentkezők egyéniségére, múltjára és politikai megbízhatóságára bárki meglehető észrevételeit a bizottságnál, amely ezeket az észrevételeket felülvizsgálja és a belügyi népbiztossághoz jelenti.

6. §. A proletárság sorából kikerülő parancsnokok számának érdekében, valamint a kinevezett személyzet és alkalmazottak, parancsnokok és örök forradalmi iskolázatása céljából a belügyi népbiztos külön tanfolyamok felállításáról gondoskodik.

7. §. Ellenforradalmi és politikai tüzelmek meggátolására a Vörös Őrség központi osztályában központi nyomozó szervezet állítatik fel, politikailag megbízható szervezett munkásokból. Országos jelentőséggel bíró bűnesetek sikeres felderítése végett büntügyi központi nyomozó szervezet állítatik fel.

8. §. A Vörös Őrség őrszemélyzetének javadalmazása a Vörös Hadseregével azonos. Élelmezés helyett a megállapított váltásösszeg fizettetik ki. A parancsnokok és egyéb alkalmazottak illetménye a Kormányzótanács által országosan egységesen megállapítandó javadalmazással azonos.

9. §. A jelenlegi karhatalmi alakulatok egész személyzete rendelkezési állományba helyeztetik; ezeknek illetményei 1919 április hónapra a jelenlegi szabályok szerint utalványozandók; az alkalmazottak jelentkezetteknek tekintetnek és átvételüknél a jelen rendelet szabályai mérvadók. A szükséges létszám toborzás útján lehetőén a szervezett munkásság köréből biztosítandó, akiknél a testi alkalmasságon kívül főleg a rátermettség irányadó.

Budapest, 1919. évi március hó 28-án.

Landler s. k.

Vágó s. k.

belügyi népbiztosok.

21 – 22. kép - 1. B.N. számú rendelete a Vörös Őrség felállításáról
(Belügyi Közlöny 1919. április 6.-i 18. szám)

A direktíváknak megfelelően szinte minden városban megalakulnak azonnal a Vörös Őrség egységek és a városok, települések irányítását Direktóriumok veszik kezükbe. A Vörös Őrség személyi állománya leszerelt katonákból és felfegyverzett munkásokból, részben a régi karhatalom legénységéből és tisztikarából állt. Megjelenik 1919. április 20.-n a Vörös Őrség

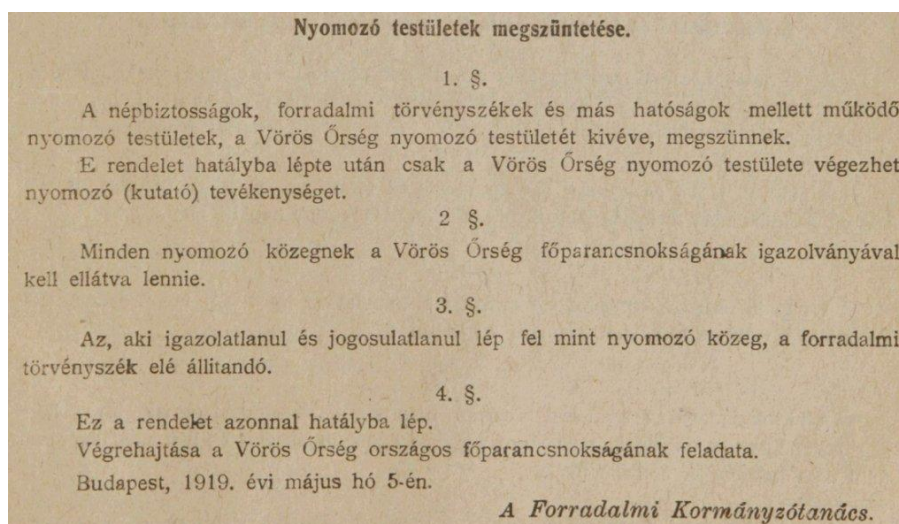
című hetilap első száma, melyben határozottan a címlapon olvasható, hogy a „Régi rendőrség megszűnt”.

23. kép – A Vörös Őrség c. újság 1919. április 20.-n megjelent első számának részlete

„ A régi rendőrség megszűnt és helyébe a dolgozók uralma a Vörös Őrséget léptette. Egyetlen köve sincs ennek az új épületnek, amely a régire emlékeztet. Új szellem, új emberek, új munkakör és új feladatok jellemzik a Vörös Őrség szervezetét. A Vörös Őrség a Tanácsköztársaság Forradalmi rendjét fogja fegyveresen, elszántan és azzal a lelkesedéssel védeni, ahogy osztálytudatos proletár védi minden poklon keresztül a gazdasági robot alóli felszabadulás, az igaz emberiség ügyét.”

A Forradalmi Kormányzótanácsnak 1919. május hó 5.-n kelt LXXXIV. számú rendelete a korábbi nyomozó testületek megszüntetéséről rendelkezett. Ezen rendeletben olvashatunk először a Vörös Őrség országos főparancsnokságáról. (*Belügyi Közlöny 1919. május 11.-i 23. szám*)

24. kép - Forradalmi Kormányzótanácsnak LXXXIV. számú rendelete
(*Belügyi Közlöny 1919. május 11.-i 23. szám*)

A Határrendőri feladatokat is a Vörös Őrség vette át. A Hadseregparancsnokság 1919. május 15.-i 510/309-1919. számú rendeletével párhuzamosan a Vörös Őrség országos parancsnoka 1919. május 28.-i 6782/II. 1919. számú parancsával intézkedett a Vörös Őrség

átszervezésére. Határvédelmi kerületparancsnokságokat hoznak létre Kaposváron, Zalaegerszezen, Győrben és Kecskeméten (*Vörös Őrség 1919. június 08.-i 7. szám*).

A szövetséges tanácsok országos gyűlése 1919. június 23.-án elfogadta a Magyarországi Szocialista Szövetséges Tanácsköztársaság alkotmányát. Sok minden benne van ebben a 89 paragrafusban, de a közbiztonság, a rendfenntartás nincs benne. Karhatlomról esik szó, de a Népbiztosok tálcái, így a belügyi sincs kis mértékben sem részletezve. A Szövetséges Központi Intéző Bizottság maga a minisztertanács azaz a kormány (*Belügyi Közlöny 1919. július 06.-i 31. szám*).

A Tanácsköztársaság bázisa 1919. júniusára meggyengült, az élelmezési és ellátási problémákon sem sikerült úrrá lenni. A forradalmat támogatók köre rohamos léptékben csökkent, a Felvidék kiürítése után a hadsereg is bomladozni kezdett. A román hadsereg a békekonferencia ígérete ellenére még mindig nem vonult vissza a Tiszántúl területéről, ezért a magyar Vörös Hadsereg 1919. július 20-án támadást indított, azonban a túlerő miatt az offenzíva néhány napon belül összeomlott. A román csapatok 1919. július 30-án Fegyverneknél átkeltek a Tiszán, s ezzel megnyílt előttük az út a főváros felé.

A Központi Munkástanács 1919. augusztus 1-én megtartott ülésén lemondott a Szocialista Szövetséges Tanácsköztársaság kormányzótanácsa és átadta a hatalmat egy mérsékelt szociáldemokrata politikusokból alakult kormánynak. Az egyhangú választáson Peidl Gyula lett a miniszterelnök, Peyer Károly a belügyminiszter (*Belügyi Közlöny 1919. augusztus 4.-i 37. szám*).

Rendkívüli szám.

XXIV. ÉVFOLYAM. BUDAPEST, 1919. AUGUSZTUS 4. 37. SZÁM.

BELÜGYI KÖZLÖNY

MEGJELENIK RENDSZERINT MINDEN VASÁRNAP. * ELŐFIZETÉSI ÁRÁÉ EGÉSZ ÉVRE 6 KURONA.

CHEQUE-SZÁMLA SZÁMA: 15,700.

A Tanácskormány lemondása.

A Központi Munkástanács 1919. évi augusztus hó 1-én tartott ülésén a Szocialista Szövetséges Tanácsköztársaság kormányzótanácsa bejelentette lemondását, amit a Munkástanács elfogadott.

Az új kormány megválasztása.

A Központi Munkástanács 1919. évi augusztus hó 1-én tartott ülésében megválasztotta a magyar köztársaság új kormányát. Az egyhangú választás eredményeképpen az új kormány tagjai a következők: *Peidl Gyula* miniszterelnök, *Agoston Péter* külügyminiszter, *Dovcsák Ástos* ipar- és kereskedelemügyi miniszter, *Garbai Sándor* közoktatásügyi miniszter, *Garami Ernő* igazságügyi miniszter, *Haubrich József* hadügyminiszter, *Knaller Győző* nemzetiségi miniszter, *Knittelhoffer Ferenc* közlekedési miniszter, *Miákits Ferenc* pénzügyminiszter, *Peyer Károly* belügyminiszter, *Szabó Imre* munkaügyi és népjóléti miniszter, *Takács József* földművelésügyi miniszter.

25. kép - Belügyi Közlöny 1919. augusztus 4.-i 37. számának részlete

A Peidl Gyula vezette kormány 1919. augusztus 01.-e – 1919. augusztus 06.-a között volt hatalmon. Az új kormány proklamációjában szerepelt, hogy „*Célja a rend fönntartása és az ántánttal való tárgyalások megkezdése..... Mindenki maradjon helyén. A rend és a fegyelem megsértőire a kormány teljes erővel fog lesújtani. A rend és fegyelem fönntartásával az új kormány megbízta Haubrieh József hadügyministert.*”

Fontos volt jogi szempontból a 1919. augusztus 1.-n kelt rendelet: „*Az eddig érvényes összes jogszabályok, a volt tanácskormány összes rendeletei is, mindaddig érvényben maradnak, amíg azokat a kormány kifejezetten hatályon kívül nem helyezi.*” (*Belügyi Közlöny 1919. augusztus 4.-i 37. szám*).

A Magyar Népköztársaság Kormányának 1919. augusztus 2.-n kelt 1. számú rendelete megállapította, hogy Magyarország államformája Népköztársaság. A 2. számú rendelete megegyezett az előző nap hozott rendelettel: a jogfolytonosság biztosítása (*Belügyi Közlöny 1919. augusztus 10.-i 38. szám*)

A kormány működését egyrészt a tanácsköztársasági intézkedések és intézmények leépítése jellemezte, Magyarország megnevezése újból Magyar Népköztársaság lett, feloszlatta a forradalmi törvényszékeket, szabadon bocsátotta a letartóztatott ellenforradalmárokat. Az új kormány nem rendelkezett szélesebb társadalmi támogatottsággal és nem élvezte az Antant bizalmát.

A Magyar Népköztársaság Kormányának 4. számú rendelete az Államrendőrség felállításáról 1919. augusztus 3.-n kelt. Ez lett a második államosítás 1919. évben. A rendelet nagyon rövid, lényegre törő:

A Magyar Népköztársaság Kormányának 4. számú rendelete.

Államrendőrség felállítása.

1. §.

A Magyar Népköztársaság kormánya államrendőrséget állít fel.
Az államrendőrség személyzete az eddigi vörös őrség személyzetéből áll.

2. §.

Az államrendőrség feladata kizárólag a közrend és közbiztonság megóvása.
Az államrendőrség nem része a hadseregnek.

3. §.

Az államrendőrség a belügyministerium alá tartozik.
Ez a rendelet azonnal életbelép.
Budapest, 1919. évi augusztus hó 3-án.

Peyer s. k.,
belügyminister.

Peidl s. k.,
ministereelnök.

26. kép – MNK 4. számú rendelete (*Belügyi Közlöny 1919. augusztus 10.-i 38 szám*)

A rendelet megjelent a *Belügyi Közlöny XXIV. évfolyam, 1919. augusztus 10.-i 38. számában*. Ezen rendelet alapján néhány városban megkezdik a helyi rendőrkapitányság felállítását.

A román királyi csapatok 1919. augusztus 4.-én elfoglalták Budapestet és ellenőrzésük alá vonták a közigazgatást. A Horthy Miklós vezette Nemzeti Hadsereg egységei is átlépték a demarkációs vonalat és megkezdték a "rendcsinálást".

Habsburg József főherceg jóváhagyásával, az olasz megbízottak tudtával és a román csapatok parancsnokainak engedélye mellett 1919. augusztus 06.-n Friedrich István vezetésével a Fehérház Bajtársi Egyesület ellenforradalmi csoport megszállta Budapesten a miniszterelnökség épületét és az éppen üléselő kormányt lemondatta.

József főherceg 1919. augusztus 7.-én felhívást intéz a „Magyar Néphez”, melyben tudatja, hogy az antant Magyarországon levő hatóságaival történt tárgyalásai után megbízta a magyar miniszterelnökség ideiglenes vezetésével Friedrich István nyugalmazott hadügyi államtitkárt. A belügyminisztérium ideiglenes vezetője Samassa Adolf államtitkárt lett (*Belügyi Közlöny 1919.*

augusztus 17.-i 39. szám). Konzervatív, keresztény - nemzeti irányvonalat képviseltek, céljuk a proletárdiktatúra felszámolása volt.

A vidék Magyarországon a rend és közbiztonság helyreállítása, fenntartása halaszthatatlanná vált, ezért felhívás intéz a Belügyminisztérium 1919. augusztus 6.-n a csendőrséghez: „A csendőrség régi szervezete és szabályzata visszaállított. Mindazok a Budapesten tartózkodó, beosztás nélküli csendőrtisztek, tisztviselők és legénységi egyének (beleértve a kényszer útján nyugdíjazottakat is), a csendőrségi laktanyában (Böszörményi-ut 21.) személyesen azonnal jelentkezzenek. A vidéken tartózkodók az állomány illetékes kerületi parancsnokságánál tartoznak azonnal jelentkezni.” (Belügyi Közlöny 1919. augusztus 17.-i 39. szám).

Samassa Adolf belügyminiszter 1919. évi augusztus hó 10.-n kelt felhívásában a csendőrséghez szinte bocsánatot kérő, könyörgő is egyben: „..... A rendelkezésre álló minden törvényes eszközzel helyreállítani a rendet, a közbékét, az élet- és vagyonbiztonságot. E sokirányú munkában alapvető és alkotást megőrző nehéz, magasztos és 38 éves dicsőséges múltjához méltó feladat vár a csendőrségre. Már más rendelkezéssel intézkedés tétetett, hogy a csendőrség működését haladéktalanul megkezdhesse. A legmesszebbmenő gondoskodás is csak akkor fogja előmozdítani az óhajtott célt, ha a csendőrtestület fegyelmezetten és minden politikai állásfoglalástól menten maga is akarja megújítását és a haza javát szíven viselő minden tagja teljes odaadással tör a cél felé.

Az egész ország, a lakosság minden rétege és a kormány is bizalommal várja a csendőrt. A háború előtti csendőr példája volt a kötelességtudásnak, támasza és büszkesége az országnak, harcok katonája a békének. A háború a honvédelem hőségére érlelte a csendőrt. A testület zöme a közelmúlt rettenetes terrorja idején is megállta a helyét s kötelességének a köz érdekében való állhatatos teljesítésétől el nem tántorodott. Az új Magyarország salaktól megtisztult; a szenvedés tüze megedzett, a múlt tanulságain okult csendőre bizonyára szintén beváltja azt, amit az ország az újjáépítés nagy munkájában tőle vár.

Hiven, becsülettel, vitézül! volt a csendőr jelszava a múltban. Legyen méltó e jelszóhoz a jövőben is.” (Belügyi Közlöny 1919. augusztus 17.-i 39. szám).

Felhívást intéz 1919. augusztus 10.-n a Belügyminisztérium a magyar állami határrendőrség egykori állományához is, hogy haladéktalanul jelentkezzenek Budapesten a belügyminisztérium határrendőrségi alosztályán vagy azon határrendőrségi állomáshelyen, ahol szolgálatot teljesítettek (Belügyi Közlöny 1919. augusztus 17.-i 39. szám).

Friedrich István miniszterelnök és egyben belügyminiszter az első, 1919. augusztus 07.-i minisztertanácsi ülésen kijelentette: „a kormány visszatér az 1918. október 31.-i jogállapotról és minden kinevezést, ami azóta történt, revízióra vesznek”. Magyarország hivatalos elnevezése Magyar Köztársaság lett, amelynek élén Habsburg József főherceg mint kormányzó állt.

A belpolitikai csatározások, alkuk tengerében evezve az Antant hatalmak iránymutatásainak és utasításainak eleget téve 1919. augusztus 12.-én a Friedrich-kormány kénytelen volt Horthy Miklóst fővezérnek kinevezni. Horthy a kinevezés után sem tett esküt sem a kormánynak, sem Habsburg József főhercegnek.

A belügyminiszternek 1919. augusztus 14.-n kelt 72.797/1919. B. M. számú rendelete a jogrend helyreállításával a közigazgatási tisztviselőkre váró feladatokról szól: „A négyhónapos-rémuralom véget ért. A belső rend biztosításának mindennél előbbre való feladatához és az újjáépítés óriási munkájához kérem és várom a tisztviselők (előljárok) hathatós közreműködését. A jogrend biztosítása érdekében teljes odaadással támogassák a karhatalom szervezésének munkáját.” (Belügyi Közlöny 1919. augusztus 24.-i 40. szám)

A második Friedrich kormány három napos politikai tárgyalások után 1919. augusztus 15.-n alakult meg, melyben a társadalom valamennyi rétege képviselőkhöz jutott. Belügyminiszternek Báró Perényi Zsigmond nyugalmazott államtitkárt nevezte ki 1919. augusztus 15.-n Magyarország kormányzója József királyi herceg, tábornagy (*Belügyi Közlöny 1919. augusztus 24.-i 40. szám*)

A Párizsi Békekonferencia 1919. augusztus 18.-i ülése nem ismerte el az új Magyar kormányt, de a helyén hagyta azt. Átiratban közölte a Párizsi Békekonferencia 1919. augusztus 22.-én, hogy nem ismeri el József főherceget kormányzónak és lemondásra szólította fel. Habsburg József főherceg felhívást intézett 1919. augusztus 23.-n a magyar néphez és visszalépett a kormányzói posztjától. A teljes kormány is lemondott, egyben felkérte a Szövetségek Közi Katonai Bizottságot az összes szükségesnek mutatkozó teendők megtételére (*Belügyi Közlöny 1919. augusztus 31.-i 41. szám*).

A két legfontosabb intézmény élére új vezetők kerülnek. A Budapest főváros államrendőrségi főkapitányává dr. Mattyasovszky György belügyminisztériumi miniszteri tanácsost, a Budapest főváros államrendőrségi rendőrfőparancsnokává Szellinga György alezredest nevezték ki (*Belügyi Közlöny 1919. augusztus 17.-i 39. szám*).

Eger Ervin magyar állami határrendőrségi kapitányt a magyar állami határrendőrség részére megállapított VII. fizetési osztály 3. fokozatába létszám fölötti minőségben magyar állami határrendőrségi tanácsossá kinevezték. (*Belügyi Közlöny 1919. augusztus 31.-i 41. szám*).

A Peidl-kormány által elutasított külön román—magyar fegyverszünet elfogadása a román—magyar közeledés fontos feltétele lett. A kormány kész volt aláírni a dokumentumot, de nem cselekedett, így a román királyi hadsereg egyre erőteljesebben lépett fel az Antant által el nem ismert magyar kormánnyal szemben.

A hadügyminiszter az 1919. augusztus 30.-i minisztertanács ülésén bejelentette, hogy: „..... a románoktól átirat jött, amely szerint ha azonnal alá nem írjuk a fegyver-szüneti szerződést, az összes fegyvereket beszedik, a rendőrséget feloszlatják és ők veszik a rendőri ügy szervezését a kezükbe. A tisztektől még az oldalfegyvert is elszedik”

Az 1919. augusztus 27.-én megalakult a harmadik Friedrich-kormány, azonban ezt követően az ügyek tényleges menetére döntő befolyást többé már nem a kormány, hanem a hivatalos tevékenységét megkezdő Fővezérség és az 1919. augusztus végén kiépülő Dunántúli Központi Kormánybizottság, élén örgróf Pallavicini György gyakorolta.

A Friedrich-kormány a vidéki rendőrség államosítását programjába felvette, mert a közbiztonság érdekei sürgős intézkedést parancsoltak. A Friedrich István elnöklete alatt megalakult első törvényes kormány az 1919. évi szeptember hó 22.-én megtartott minisztertanácsi ülésen a Wekerle -féle rendőrségi törvényjavaslatot fogadta el.

A rendőrség államosításáról szóló 5047/1919. M.E. számú törvénytől kormányrendelet 1919. október 01.-n kelt, mely létrehozta az 1881. évi XXI. törvénycikk alapján szervezett budapesti államrendőrséggel, az 1903. évi VIII. törvénycikk alapján különös hatáskörrel szervezett határrendőrséggel továbbá a törvényhatósági jogkörrel ellátott városok rendőrségeivel együtt az országos egységes szervezettel rendelkező Magyar Állami Rendőrséget. Az államosítási rendeletet 1919. október 19.-én a Belügyi Közlöny 48. számában közzétették azaz hatályba lépett.

BELÜGYI KÖZLÖNY

KIADJA A MAGYAR BELÜGYMINISTERIUM.

MEGJELENIK RENDSZERINT MINDEN VASÁRNP. * ELŐFIZETÉSI ÁRA EGÉSZ ÉVRE 6 KORONA.

CHEQUE-SZÁMLA SZÁMA: 15,700.

TARTALOM.

RENDELETEK.

	Lap
4,952/1919. M. E. sz. A budapesti államrendőrség működési területén egyes meghatározott kihágási ügyekben a rendőri büntető biráskodás gyakorlása	1338
5,047/1919. M. E. sz. A rendőrség államosítása	1339
5,060/1919. M. E. sz. A sertéshizlalis és a belföldi sertésforgalom szabaddá tétele	1351
5,131/1919. M. E. sz. A forgalomban levő egyes fizetési eszközök értékének szabályozásával kapcsolatos magánjogi viszonyok és egyéb jogi vonatkozások	1353
5,166/1919. M. E. sz. A házaspárok közös megegyezése alapján felbontott házasságok	1354
5,169/1919. M. E. sz. A mezőgazdaságilag művelt ingatlanok haszonbérletének meghosszabbításáról szóló rendelet értelmezése	1356
171,600/1919. H. M. sz. A hadisegélyek felemelése	1356
4,112/1919. B. M. Kmb. sz. A székhelyükről távozni kényszerült községi alkalmazottak menekülési segélye címén tévesen kifizetett többletek visszatérítése alól való felmentés	1358
80,317/1919. B. M. sz. Az állomáshelyükről elmenekült közigazgatási (községi, városi és vármegyei) alkalmazottak ideiglenes elhelyezése	1358

SZEMÉLYI HIREK.

Kinevezések	1360
Államrendőrségi áthelyezések	1360
79,635/1919. B. M. sz. hirdetmény. A volt vörösőrség főparancsnoksága kebelében működött gazdasági osztállyal szemben esetleg fennálló követelések bejelentése	1360

27. kép - Belügyi Közlöny 48. szám 1919. október 19.-n

622.

A magyar kormánynak 5,047/1919. M. E. számú rendelete.**A rendőrség államosítása.**

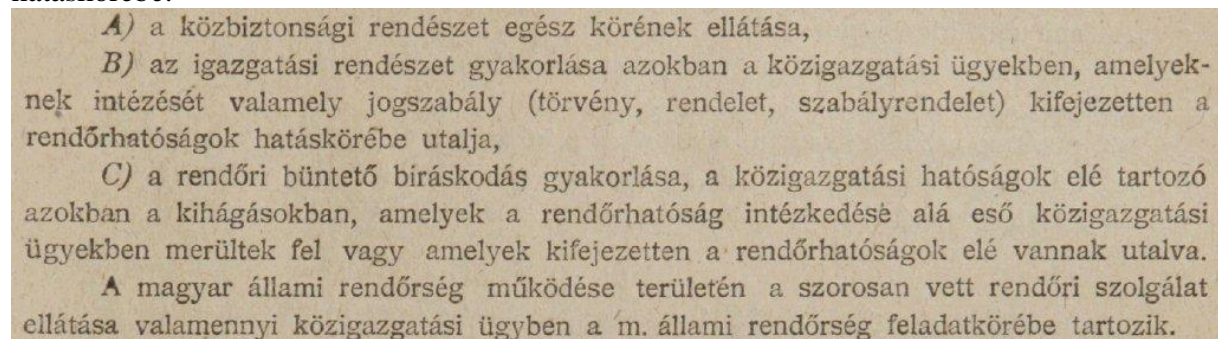
28. kép - az államosító rendelet (Belügyi Közlöny 48. szám 1919. október 19.-n)

Ez már részletesen kidolgozott, végrehajtható jogszabály volt. A rendőrség hatósági joga a magyar állam egész területére kiterjedt. A törvényhatósági jogú városokban kötelező volt a rendőrkapitányságok felállítása. Az egységes állami rendőrség 7 kerületi főkapitányság - Budapest, Debrecen, Miskolc, Pécs, Szeged, Székesfehérvár, Szombathely - megszervezésével jött létre. Minden rendőrkerületi főkapitányság területéhez körülbelül három vármegye tartozott.

Egy rendőrkerületi főkapitányság rendőrkapitányságokból és kirendeltségekből álltak. Minden rendőrkerület élén, mint vezető, a kerületi főkapitány (tábornoki rang) állt, akit a „méltóságos” cím is megilletett. A kapitányságok élén a kerületi főkapitány által kijelölt fogalmazási-karbeli magasabb rangú tisztviselő állt, aki mellé a szükséghez képest megfelelő számú tisztviselőt osztottak be. A kirendeltségek élén pedig rendszerint kisebb rangú fogalmazási tisztviselő állt. A kapitányságok és kirendeltségekhez beosztott őrszemélyzeti tagok ügyeit a beosztott rendőrfelügyelő, illetve rendőrfelügyelő mint előadó intézte. A kapitányságok és kirendeltségekhez beosztott rendőrfelügyelői karbeliek közvetlen a kerületi főkapitánynak voltak alárendelve, a kerületi főfelügyelő a kerületi őrszemélyzeti ügyek referensének és a kerületi főkapitánynak volt alárendelve. A kerületi főkapitány a kerületéhez beosztott személyzet valamennyi tagjával közvetlenül rendelkezett.

A kerületi főkapitányság a számvevőségi osztállyal egészült ki úgy, hogy a számvevőségi főnök és a hozzá beosztott szaktisztviselők közvetlen a Magyar Királyi Belügyminiszternek vannak alárendelve. A számvevőség szakkérdésekben a kerületi főkapitánynak előterjesztést tesz, de pénzügyekben önállóan jár el és a folyósított pénzek utalványait a számvevőségi főnök aláírásával ellenjegyzi. A számvevőség a főkapitányság mellé van rendelve. A számvevőség szaktisztviselői, a számvevőségi főnököt kivéve, fegyelmi tekintetben is a főkapitány joghatósága alá tartoztak.

A törvény II. fejezete részleteiben szabályozta, hogy a magyar állami rendőrség hatáskörébe:

29. kép - 5047/1919. M.E. számú törvénytől kormányrendelet részlete

(Belügyi Közlöny 48. szám 1919. október 19.)

A törvény III. fejezete a rendőri jog tartalmát részletezte, melyben a jogok, kötelezettségek rendszere valamint a jogszabályi háttér által biztosított eszközök kerültek általánosságban szabályozásra. Ilyenek az igazoltatás, az előállítás, a bekísérés, az elővezetés, a magánlakásba belépés, a házkutatás, a személyi motozás, a kényszerítő eszközök. *„Helye van különösen a kényszereszközök alkalmazásának — végső szükség esetében a fegyver használatának is — védelmiül közvetlen támadás vagy ilyennek közvetlen veszedelme esetében, valamint a tetteges ellenszegülés legyőzése céljából. Bilincs alkalmazásának csak az erre vonatkozó szabályok szerint van helye.”*

A magyar állami rendőrség személyzeti és szolgálati viszonyaira vonatkozó rendelkezések a törvény IV. fejezetében kerültek részletszabályozásra.

A Rendőrség tagjainak esküt kellett tennie. *„Az esküt a kerületi főkapitányok a belügyminister előtt a kerületi főkapitányságok személyzete, valamint a rendőrkapitányságok és a*

kirendeltségek vezetői az illető kerületi főkapitány előtt, a többi alkalmazottak a rendőrkapitány előtt teszik le. Az eskü letételéről jegyzőkönyvet kell felvenni.”

A törvény V. fejezete a fegyelmi rendelkezéseket tartalmazta. Szabályozta a fegyelmi eljárást megelőző kivizsgálást, a fegyelmi eljárásnak mikor, kivel szemben van helye, annak lefolytatására ki jogosult, mik a kiszabható fegyelmi büntetések. A fegyelmi határozatok ellen az érdekelték élhettek fellebbezéssel.

A költségek tárgyában a törvény a VI. fejezetben rendelkezett. *„A magyar állami rendőrség költségei az államkincstár terhére esnek és azokat a belügyi tárca költségvetésébe kell felvenni. Az a város, melyben a magyar állami rendőrség szervezése megtörtént, a szervezést követő állami költségvetési évtől kezdve nem járul többé a rendőrség fenntartási költségeihez; ……….”*

A törvény a vegyes és átmeneti rendelkezéseket a VII. fejezetben szabályozta. Az államosítás az ingatlanokra, ingóságokra, használati eszközökre és tárgyakra is kiterjedt.

A vidéki rendőrség államosításával kapcsolatos intézkedések egész sorozata következett. A rendelet megjelenését követően egészen hamar felállították a városi Rendőrkapitányságokat:

Kecskeméten 1919.10.15.-n, Szentendrén 1919.10.19.-n, Gyöngyösön 1919.10.20.-n, Esztergomban 1919.11.01.-n, Szolnokon 1919.11.06.-n, Pápán 1919.11.08.-n, Kiskunfélegyházán és Szegeden 1919.11.15.-n, Szombathelyen 1919. novemberében, Kőszegen és Zalaegerszegen 1919.12.01.-n, Székesfehérváron, Veszprémben 1919. decemberében, Salgótarjánban 1919.12.15.-n, Kaposváron 1919.12.18.-n, Jászberényben 1919.12.29.-n, Budafokon, Diósgyőrben, Egerben, Miskolcon, Nagykőrösön 1920.01.01.-n, Kiskunhalason 1920. januárjában, Sátoraljaújhelyen 1920.01.09.-n.

A Tiszántúli területeken a román megszállás miatt Hajdúszoboszlón 1920.03.08.-n, Karcagon 1920. márciusában, Hajdúnánáson 1920.04.01.-n, Debrecenben 1920.05.29.-n, Hajdúböszörményben 1920.06.01.-n állnak fel a Rendőrkapitányságok (*Magyar Királyi Országos Államrendőrségi Évkönyv 1925*).

A Soproni Hírlap 1919. október 04.-i 63. számában már a Belügyi Közlönyben történő megjelenés előtt ír az államrendőrség felállításáról:

Az államrendőrség felállítása.

Budapest, október 3.

A minisztertanács szeptember 22-én elfogadta a Wekerle kormányának az államrendőrség felállításáról szóló törvényjavaslatát olyan módosítással, hogy a határrendőrségnek összes I—XI. fizetési osztályba sorozott alkalmazottját rendelkezési állományba helyezik. Ez a rendelkezés addig áll fenn, amíg az átcsoportosítás, vagyis a határrendőrségnek az államrendőrségbe való beolvadása megtörténik. Addig is a határrendőrség rendes keretekben teljesíti szolgálatát.

30. kép - Soproni Hírlap 1919. október 04.-i 63. szám

Esztergom és Vidéke című napilap 1919. október 11.-i 79. számában szintén a Belügyi Közlönyben történő megjelenés előtt olvashatjuk „A rendőrség államosítása” címmel:

„A minisztertanács a vidéki rendőrség államosítását a Wekerle törvényjavaslat alapján elhatározta. Legközelebb az összes fővárosi és vidéki rendőrtisztviselőket rendelkezési állományba helyezik, ez az intézkedés azonban csak átmeneti, célja a tisztikar országos átszervezése, hogy erős, kipróbált vezetést nyerjen az államrendőrség.”

Az 1919. október 15.-i 82. számban „Toborzás az államrendőrséghez” címmel megjelenő cikk: *„Közbiztonságunk egyik legmegbízhatóbb szerve az államrendőrség volt a múltban. A romboló áramlat szükségessé tette, hogy az államrendőrség megerősítették, amiért országszerte toborzást rendelt el a felsőbb hatóság a hazafias és biztos megélhetést kereső közönség körében. A vármegyeházban székelő kiküldött rendőrfőfelügyelőnél jelentkezhetik minden büntetlen előéletű és politikailag megbízható, (ezt igazolni kell) írni olvasni tudó kiszolgált altiszt, vagy közember. A feltételek is ott tudhatók meg. A jelentkezés ideje ma azaz 15.-én és csütörtökön, 16.-án délelőtt 9 órától, délután 1 óráig tart. A jelentkezők nemcsak feltétlen biztos megélhetéshez jutnak, hanem amellet hazafias szolgálatot is tesznek országunknak.”*

Az 1919. október 31.-i 96. számban olvashatjuk:

Állami rendőrkerület felállítása.

A belügyminiszter kinevezte Issekutz Aurélt, Krassó-Szörény vármegye menekült alispánját a székesfehérvári rendőrkerület főkapitányává. A székesfehérvári rendőrkerület a csendőrkerülettel azonos területre terjed ki, úgymint Fejér, Győr, Komárom, Esztergom megyékre. Az esztergomi városi rendőrség tehát megszűnik s november 1-től mint államrendőrség végzi kötelességét. A személy beosztás mihelyt végleges lesz, közönségünk tájékoztatására azonnal közöljük.

31. kép Állami rendőrkerület felállítás cikk

Az Uj - Somogy című újság 1919. november 30.-i 83. számában „Az államrendőrség kaposvári kapitánysága” címmel jelent meg cikk, mely szerint:

„Irtunk már róla, hogy a kaposvári rendőrség vezetését december 1 -ével az állam- rendőrség veszi át. Szükségesnek látjuk a közönséget tájékoztatni arról, hogy az új államrendőrség milyen szervezettel fog a város közbiztonsága felett őrködni.

A rendőrség létszáma 215 főből áll. Ezek közül 157 gyalogos, 32 lovas, 4 csapattiszt, 18 gyalogos altiszt, 4 lovas altiszt. A rendőrlegénység 4 állandó személyzettel bíró őrszobában lesz szétosztva, az egyes őrhelyeken s2—18 emberrel. Őrhelyek lesznek: A donneri-, a cseri-, a pécsi városrészen és a Hazai malom környékén.

Az államrendőrség kaposvári kapitánysága felügyeletet gyakorol a gyékényesi, barcsi, balatonboglári és esetleg a csurgói kirendeltségekre is.

Kaposváron kerületi főkapitányság is lesz, amely II. fokú hatóságként fog működni. A főkapitányság hatáskörébe fog tartozni a Somogy-, Tolna- és Baranya vár megyékben elhelyezett államrendőrség is. Szívesen üdvözöljük városunknak ezt az új intézményét. Nemcsak azért, mert a rendőrség nagy anyagi terheit ezután már nem a város fogja viselni, hanem azért

is, mert az így lényegesen fölemelt rendőri létszámmal az eddiginél sokkal jobb, teljesebb és megbízhatóbb közbiztonságot remélünk.”

A Pozsonyban megjelenő Magyar Ujság 1919. december 07.-i 195. számában a Városi Ügyek részben „A bratislavai államrendőrség megszervezése” címmel megjelenő cikkben olvashatjuk: „A. „, „Slovensky Denník” részletesen közli a bratislavai rendőrség államosításával kapcsolatos változásokat valamint az államrendőrség jövőbeni munkáját. A vezetők: dr. Slavicek rendőrtanársos és Adamicka főfelügyelő. Az egész személyzet áll 2 felügyelő-hivatalnokból és 162 rendőrből; a lovasrendőrség 1 őrmestert, 1 ellenőr-altisztet és 26 lovasrendőrt számlál. A közbiztonsági őrség parancsnoka Kakutovic János kerületi felügyelő..... A legénység egyébként fegyelmezett, csak kevésbé iskolázott. Állásának és emberiességben méltó lesz ezentúl a szolgálat megszűnik a 2 napi folytonos szolgálat. amidőn a rákövetkező szabadnapon is különféle mellékszolgálatokkal volt elfoglalva, úgyhogy alig maradt ideje a művelődésre és pihenésre. A rendőrségben eszközölt radikális változás az első lépés a fokozatos államosítás felé.”

A Miskolczi Magyar Jövő napilap 1919. december 23.-i 68. számában olvasható: „A miskolczi államrendőrkapitányság új vezetőt kapott. A belügyminiszter csikszent-tamási dr. Tódor Árpád államrendőrtanácsost bízta meg a kapitányság ügyeinek vezetésével. Az új vezető államrendőrtanácsos tegnap érkezett Miskolcra és ma délelőtt megjelent a rendőrségen. Hivatalának vezetését december 31 én veszi át, addig informálódik a miskolczi és diósgyőrvasgyári közrend- és közbiztonsági viszonyokról.”

A Rendőrség államosításával kapcsolatosan 1919. december 24.-i 69. számában más kérdések is felmerülnek egy változó helyzetben:

Kik maradnak meg az államosított miskolczi rendőrség szolgálatában?

Aggodalom a tisztikarban — Január elejére várják a döntést
— Az államosítással át is szervezik a rendőrséget.

(Saját tudósítónktól.) Az államrendőrség átszervezésével kapcsolatban hitelesnek tetsző hírt terjesztettek tegnap a városházán. A rendőrtisztviselők érthető nyugtalansággal fogadták a hírt, mely szerint a testületnek csupán néhány tagját vette át a belügyminisztérium az államrendőrség kötelékébe. Ezek Sándor János, Nickel Zoltán és Fiedler Pál rendőrfogalmazók, Untener Bertalan, Bodnár Béni, Kiszely István, Kiss Albert, Viadár Sándor Gálnóczy István rendőrtisztviselők és Szentkirályi felügyelő.

A híresztelés valódiságának megerősítése végett munkatársunk érdeklődött dr. Tódor Árpád rendőrtanácsosnál, a miskolczi kapitányság vezetőjénél, ki oly értelmű nyilatkozatot tett, hogy ez ügyben a végleges döntés csak Balló Rudolf kerületi főkapitány megérkezéssel hozható nyilvánosságra.

A diósgyőr vasgyári kirendeltség ügyében érdeklődtünk ezután a rendőrtanácsosnál. Válasza szerint tervbe van véve egy rendőri büntető bíraskodással felhatalmazott kirendeltség felállítása. Az erre vonatkozó munkálatok folyamatban vannak.

A diósgyőri kirendeltség szintén dr. Tódor rendőrtanácsos fennhatósága alá tartozik, vezetője Steinsdorfer Viktor államrendőrségi kapitány lesz.

A rendőrlégénység anyagi helyzetének javítására vonatkozólag azt a felvilágosítást nyertük, hogy a miskolczi államrendőrségi kerület a belügyminisztériumtól rövidesen nagyobb összeget kap egy áruszerző szövetkezet szervezése céljára. Így minden közbeeső tényező kizárásával történik gondoskodás az őrszemélyzetnek ruhaneműek és élelmiszerekkel való ellátásáról.

Az átszervezés munkája Tódor rendőrtanácsos vezetésével serényen folyik. Remélhető, hogy a kerületi főkapitány január 5-iki megérkezéséig sikerül befejezni. A kerületi főkapitánysághoz beosztott 8—10 rendőrtisztviselő érkezését a napokban várják.

Az állami szolgálatba átveendő tisztviselők jegyzéke — véleményünk szerint — nem lehet teljes. Az említett kombináció alapján a miskolczi rendőrtisztikar több régi érdemes tagját méltatlan mellőzés érné. — Az átszervezés folytán az egészségügyi, iparügyi és bejelentő ügyosztály a város haláskörében marad, élükre egy-egy tanácsnok kerül. E három ügyosztályba osztják be az államrendőrségi szolgálatba át nem vett tisztviselőket.

A miskolczi rendőrség tisztikara és egész személyzete most érthető érdeklődéssel várja a belügyminisztérium döntésének hivatalos közzétételét.

32. kép – Miskolczi Magyar Jövő napilap cikke

A megszállás alatt nem lévő magyarországi területen – a rendelet kiadását követően –, a kialakított kerületi rendőrfőkapitányságok élére fokozatosan kinevezték a kerületi rendőrfőkapitányokat és a városi rendőrkapitányokat. Például: „A minisztertanács a belügyminiszter előterjesztésére Késmárky Dezső volt határrendőrségi főnökhelyettes a szombathelyi rendőrkerület főkapitányává, dr. Szalay József Szeged szabad királyi város főkapitányát a szegedi rendőrkerület főkapitányává kinevezte. A belügyminiszter dr. Bottka Sándor Kolozsvár városi rendőrfőkapitányt Szeged város államrendőrségének, Jánossy Gyula Nagyvárad városi rendőrfőkapitányt pedig Kecskemét város államrendőrségének ideiglenes vezetésével megbízta” (Belügyi Közlöny 1919. november 16.-i 52. szám). „A minisztertanács a belügyminiszter előterjesztésére Balló Rudolf Liptó vármegye alispánját a miskolci rendőrkerület főkapitányává kinevezte” (Belügyi Közlöny 1919. december 21.-i 57. szám).

A minisztertanácsnak 1919. november 24.-i ülésén a Friedrich István vezette kormány lemondott a Huszár Károly, mint leendő miniszterelnök által alakítandó kormány javára, amely azonnal meg is alakult és letette az esküt. A belügyminiszteri széket Beniczky Ödön megtartotta (Belügyi Közlöny 1919. november 30.-i 54. szám).

A belügyminiszter a 88.325/1919. B.M. számú rendeletével a magyar államrendőrség működési körét Budafok, Albertfalva, Kistótyén, Nagytótyén, Törökbálint, Budaörs, továbbá Czinkota, Mátyásföld, Rákosszentmihály, Csömör, Kistarcsa, Nagytarcsa, végül Rákoskeresztúr, Rákosliget, Rákoscsaba és Péczel községekre kiterjesztette és a rendőrhatalósági jogkörnek, valamint a 88.326/1919. B.M. számú rendeletével a rendőri szolgálatnak Budafok, Albertfalva, Kistótyén, Nagytótyén, Törökbálint és Budaörs községekben leendő állami ellátása céljából Budafok székhellyel, Czinkota, Mátyásföld, Rákosszentmihály, Csömör, Kistarcsa és Nagytarcsa községekben leendő ellátása céljából Czinkota székhellyel ideiglenesen államrendőrségi kapitányság, Rákoskeresztúr, Rákosliget, Rákoscsaba és Péczel községekben leendő ellátása céljából pedig Rákoscsaba székhellyel ugyancsak ideiglenesen államrendőrségi kirendeltség felállítását rendelte el. (Belügyi Közlöny 1919. december 28.-i 58. szám)

A belügyminiszternek 1919. december 31.-n kelt 90.089/1919. B. M. számú rendeletével megállapítja az állami rendőrség ügyintéző hatáskörét (Belügyi Közlöny 1920. február 1.-i 5. szám).

A jogszabályok felülvizsgálata során a 87.415/1919. B. M. számú rendelettel a Magyar Népköztársaság kormányának az államrendőrség felállításáról szóló 4. számú rendeletét hatályon kívül helyezték (Belügyi Közlöny 1920. január 4.-i 1. szám).

A magyar kormánynak 1920. január 24.-n kelt 728/1920. M. E. számú rendelete szerint a nemzetgyűlés 1920. február 16.-n ül össze (Belügyi Közlöny 1920. február 1.-i 5. szám).

Az 1920. február 16.-n megalakult az alkotmányozó Nemzetgyűlés. A Nemzetgyűlés által alkotott, 1920. március 01.-n hatályba lépett, az alkotmányosság helyreállításáról és az állami főhatalom gyakorlásának ideiglenes rendezéséről szóló 1920. évi I. törvénycikk 9. §.-a kimondta, hogy: „Az úgynevezett népköztársaság és tanácsköztársaság szerveinek néptörvény, rendelet vagy más elnevezés alatt kibocsátott mindennemű rendelkezései érvénytelenek. Hasonlóképpen érvénytelenek az úgynevezett nemzeti tanácsoknak és szerveiknek mindennemű rendelkezései és határozatai is
Az Országos Törvénytárból az oda beiktatott úgynevezett néphatározat és néptörvények töröltetnek.”

A törvénycikk 10. §.-a kimondta, hogy: „A nemzetgyűlés az 1919. évi augusztus hó 7. napja óta az alkotmányos jogrend és a jogbiztonság helyreállítása végett alakult kormányok és tagjaik

rendeleteinek érvényességét elismeri;” felhatalmazza azonban a minisztériumot, hogy ezeket a rendeleteket a szükséghez képest hatályon kívül helyezhesse, módosíthassa vagy kiegészíthesse. Utasítatik egyúttal a minisztérium, hogy amennyiben e rendelkezések a törvényhozás hatáskörébe tartozó ügyekre vonatkoznak, mielőbb megfelelő törvényjavaslatokat terjesszen a nemzetgyűlés elé. (Belügyi Közlöny 1920. március 7.-i 10. szám).

Fentiek alapján egyértelműen megállapítható az a tény, hogy az 1919. október 01.-n alkotott, a Belügyi Közlöny XXIV. évfolyam 48. számában az 1919. évi október hó 19.-n megjelent, a rendőrség államosításáról szóló 5047/1919. M.E. számú rendelet érvényes volt, végrehajtása jogszabályba nem ütközött, hatályon kívül ezt követően nem lett helyezve, módosítására és kiegészítésére nem került sor.

IV. Az 1919-es államosítás megemlékezései a „Horthy” korszakban 1920 – 1944 között.

„A m. kir. állami rendőrség két részből áll, az egyik az 1881: XXI. t.-cikkel felállított budapesti m. kir. áll. rendőrség, a másik az 5047/1919. M. E. számú kormányrendelettel a vidéken szervezett állami rendőrség. E rendelettel az 1920. I. t.-c. emelte törvényerőre. A budapesti m. kir. állami rendőrség negyvenéves múltja tekint vissza, oly időben izmosodott meg, amikor nagy ország voltunk még, rajta maradt nagy idők patinája, gazdag sikerek emléke hatja át, és sok-sok vagyoni és erkölcsi értéket tudott megmenteni az 1918/19. évi pokol tüzén keresztül. Az állami rendőrség másik része a szó szoros értelmében romokon épült fel öt évvel ezelőtt, ez az építés azonban oly megfeszítő, nagyszerű munka volt, ami e téren párját ritkítja a legutóbbi évtizedek történetében.....” (Magyar Királyi Országos Államrendőrségi Évkönyv, 1925.)

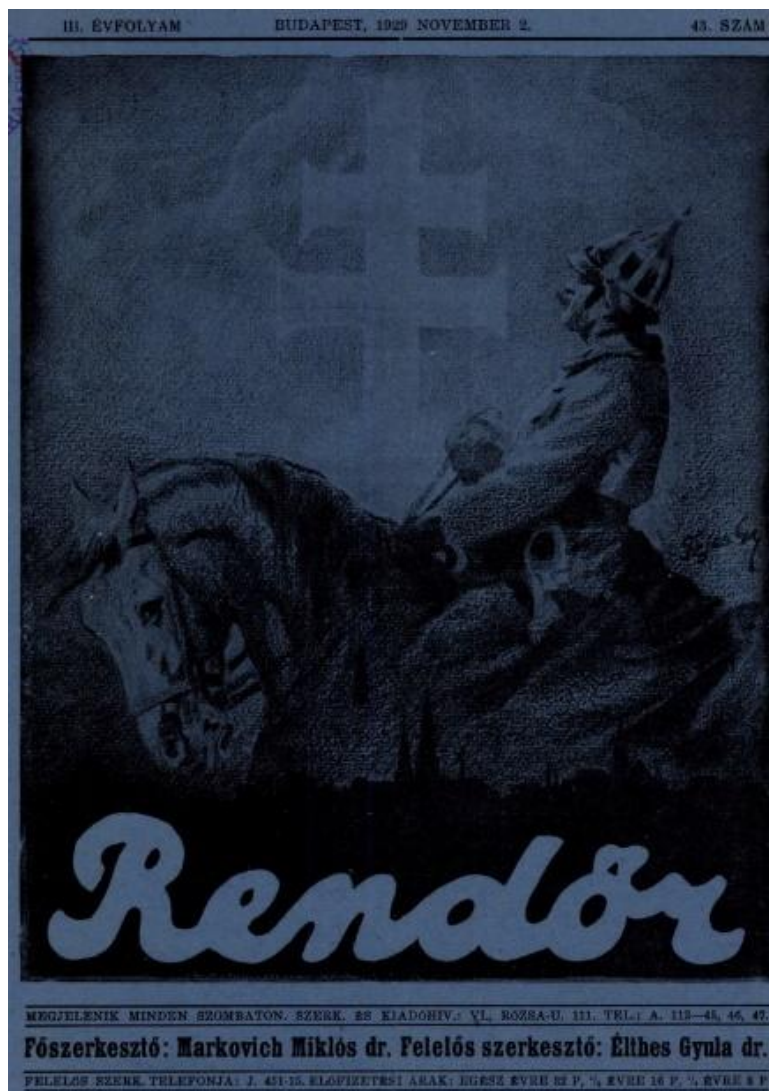
„Az az eszme, melyért a vidéki rendőrség három évtizednél tovább harcolt – sajnos – csak 1919-ben, a vörös rémuralom bukása után tudott diadalra jutni. A vidéki rendőrség menekült tagjai a budapesti állami rendőrséghez nyertek ideiglenes beosztást. S miután a Friedrich-kormány a vidéki rendőrség államosítását programjába felvette, mert a közbiztonság érdekei sürgős intézkedést parancsoltak, a Fridrich István elnöklete alatt megalakult első törvényes kormány az 1919. évi szeptember hó 22-én megtartott minisztertanácsban a Wekerleféle törvényjavaslatot fogadta el s azt 1919. évi október hó 1-i keltezéssel mint 5047/1919. M. B. számú törvénytörvénypótló kormányrendeletet Beniczky Ödön akkori belügyminiszterrel kiadatta. Az államosítási rendelet 1919. évi október hó 19-én a „Belügyi Közlöny” 48. számában közzétételénél, azonnal értesítettem Váczy József kassai autonóm rendőrfőkapitányt, mint a Magyarországi Rendőrtisztviselők Országos Egyesületének elnökét, hogy a vidéki rendőrség államosítása megkezdődött, kívánatos, hogy mint az egyesület elnöke jelentkezék a belügyminisztériumban. Levelem szerencsésen átcúsúzott a csehek szigorú kordonján és Váczy néhány nap múlva megjelent Budapesten s jelentkezett a belügyminisztérium rendőri főosztályában, ahol a menekült rendőrtisztviselők és a vidéki rendőrség érdekeit védte s megbízást kapott a kaposvári illetve pécsi rendőrkerület megszervezésére. Váczy József 1919. november hó elején neveztetett ki kaposvári, illetve pécsi kerületi főkapitánnyá és személyzetével együtt december hó 18-án indult Budapestről Kaposvárra, ahol a rendőrkerületet megszervezte.” (Tisza Miksa – Magyarország Rendőrségének története, 1925 „Haladás” nyomda Rt.)

A Vármegye című, - havonta három alkalommal megjelenő - a vármegyei tisztviselők országos egyesületének hivatalos lapja 1929. november 1.-i 31. számában olvashatjuk a „A vidéki városi rendőrség államosításának tizedik évfordulóján” című cikket.

„Jubileumi ünnepet ült október hó 24-én a m. kir. állami rendőrség, csendes ünneppé avatta tizedik évfordulóját a vidéki városi s néhány Budapest-környéki községi rendőrség államosításának. A jubileumi ünnep azzal kezdődött, hogy a kormányzó úr kihallgatáson fogadta Sztranyovszky Sándor belügyi államtitkár vezetésével a kerületi rendőrfőkapitányokat, majd a belügyminisztérium nagytermében tisztelgés volt Scitovszky Béla belügyminiszter előtt, ki a legteljesebb elismeréstől átszőtt buzdító szöveget intézett a magyar állami rendőrség vezéreire.

Kormányzói kitüntetések és előléptetések, valamint miniszteri elismerések gazdag sora teszi emlékezetessé sokak előtt az évfordulót, melyet tartalmas és változatos jubileumi számmal ünnepel a Rendőr c. szaklap is.”

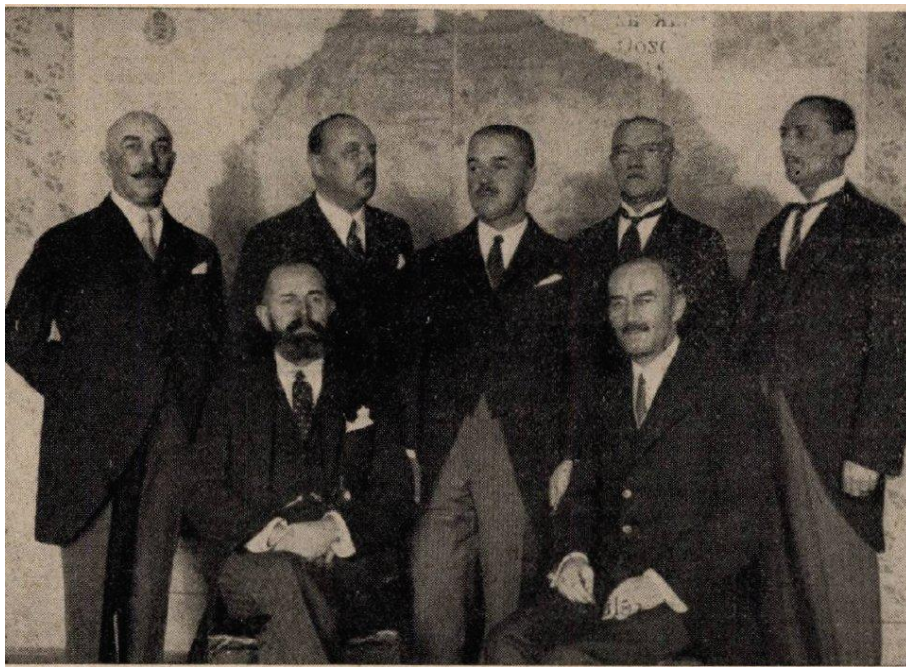
A „Rendőr” című hetilap egész 1929-es évben végig vette, hogy a rendőrkapitányságok az államosítás előtt és után milyen módon végezték tevékenységüket, milyen körülmények és adottságok között dolgoztak. Az 1929. november 02.-i 43. szám szinte teljes egészében a 10 éves évfordulóját ünneplő magyar királyi Államrendőrségről szól.

33. kép – Rendőr című hetilap 1929. november 02.-i 43. szám címlapja

Elsőként dr. Ferenczy Tibor Szombathelyi kerület főkapitányának írásában olvashatjuk:

„ Végre közvetlenül a világháborút megelőzően, bár elég későn, de mégsem elkésve, mintegy megérezve a közeljövőben reánk zúduló katasztrófákat, akkori kormányunk komolyabban kezdett érdeklődni a rendőrség államosításának kérdése iránt. Szerencsés kézzel az államosítás gondolatának vezérharcosát, a legzseniálisabb magyar rendőrt, Pekáry Ferencet választotta ki a törvénytervezet elkészítésére. Pekáry több kiváló munkatársának meghallgatása után az országos rendőrkongresszusok tárgyalási anyagát felhasználva, meg is felelt ennek a feladatnak. Az ő tervezete alapjául szolgált az államosítási kormányrendeletben. (5047.—1919. M. E.) lefektetett mai szervezetnek, majd későbbi javaslatok, így legutóbb a belügyminiszter úr kitüntető megbízása alapján általunk kidolgozott magyar rendőrségi törvényjavaslat szervezeti részének. Ez a törvényjavaslat előreláthatólag a magyar királyi rendőrség tízéves fennállása alkalmából a törvényhozás asztalára kerül. Ha törvényerőre emelkedik, úgy mint a magyar rendőrség „ Lex Scitovszky ”-ja, nevezetes határköve lesz rendőrségünk történetének.”

34. kép – A rendőrfőkapitányok csoportképe.

Balról jobbra: Teller Gyula székesfehérvári, Bezegh-Huszágh budapesti, Ferenczy Tibor szombathelyi főkapitány. Középen Vay Kázmér min. tanácsos, a rendészeti szervek osztályának vezetője, utána Ghyczy Tihamér debreceni, hátul Szalag József szegedi és végül Éliássy Sándor budapestvidéki kerületi főkapitány (*Rendőr c. szaklap* 1929. november 02.-i 43. szám)

Az egységes Magyar Királyi Állami Rendőrség 10 éves fennállása alkalmából 1929. október 22.-n vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó II. osztályú és III. osztályú Magyar Érdemkeresztet, magas elismerést, cím- és jellegadóományozást, Magyar Érdemkereszt Ezüst- és Bronz Érdemérmeket adományozott (szándékosan, teljes tartalommal):

„A Kormányzó Úr ő Főméltósága az 1929. évi október hó 22. napján kelt magas elhatározásával a m. kir. miniszterelnök előterjesztésére a m. kir. állami rendőrség tízéves fennállása alkalmából az intézmény megszervezése, továbbfejlesztése és végleges kiépítése körül kifejtett illetve a közbiztonsági szolgálat ellátása terén kiváló buzgalommal és odaadással teljesített értékes szolgálatuk elismeréséül dr. Ghyczy Tihamér, debreceni kerületi m. kir. rendőrfőkapitánynak, dr. Dorning Henrik budapesti m. kir. rendőrfőkapitányhelyettesnek és dr. Török János budapesti m. kir. rendőrfőparancsnoknak a **II. osztályú Magyar Érdemkeresztet**, Sági Lajos m. kir. rendőrfőtanácsosnak, a debreceni

rendőrkapitányság vezetőjének, Katona Rezső m. kir. rendőrfőtanácsosnak, a budapesti IV. kerületi rendőrkapitányság vezetőjének, Kalmár Béla m. kir. rendőrfőtanácsosnak, a budapesti V. kerületi rendőrkapitányság vezetőjének, dr. Laky Lajos m. kir. rendőrfőtanácsosnak, a budapesti rendőrfőkapitányság detektívfőnökének, dr. Tódor Árpád m. kir. rendőrfőtanácsosnak, a miskolci rendőrkapitányság vezetőjének, Harkányi Gyula, a m. kir. belügyminisztériumba szolgálattételre berendelt m. kir. rendőrfőtanácsosnak, valamint Vidos Elek VI. fizetési osztályba sorozott m. kir. rendőrfőfelügyelőnek, a budapesti rendőrfőparancsnok helyettesének pedig a **III. osztályú Magyar Érdemkeresztet** adományozni méltóztatott.

Magas elismerés. A Kormányzó Úr ő Főméltósága az 1929. évi október hó 22. napján kelt magas elhatározásával a m. kir. belügyminiszter előterjesztésére megengedni méltóztatott, hogy a m. kir. állami rendőrség tízéves fennállása alkalmából az intézmény megszervezésében, továbbfejlesztésében és kiépítésében kifejtett, illetve a közbiztonsági szolgálat terén kiváló buzgalommal és odaadással teljesített értékes szolgálatukért dr. Szalay József szegedi kerületi m. kir. rendőrfőkapitánynak újbóli elismerése, Betegh-Huszágh Miklós budapesti m. kir. rendőrfőkapitánynak, dr. Éliássy Sándor, dr. Ferenczy Tibor és Teller Gyula budapestvidéki, szombathelyi, illetve székesfehérvári kerületi m. kir. rendőrfőkapitányoknak, Jónás Béla, dr. Radák György, dr. Berkes Vilmos, dr. Zankó Géza, Török Károly, Wölfel Sándor, Jánossy Gyula, Jápoly Endre, Török Lajos, Halász Elemér, Klauszer Kálmán és dr. Rajczy Géza m. kir. rendőrfőtanácsosoknak, dr. Pista Lipót rendőrfőtanácsosi címmel felruházott m. kir. rendőrtanácsosnak, dr. Bauer Ernő és Porubszky Gyula m. kir. rendőrtanácsosoknak, valamint Mihály Lajos, Sándor Albert, Strausz László és Isaák László m. kir. rendőrfőfelügyelőknek elismerése tudtul adassék.

A Kormányzó Úr Főméltósága az 1929. évi október hó 22. napján kelt magas elhatározásával a m. kir. belügyminiszter előterjesztésére megengedni méltóztatott, hogy a m. kir. állami rendőrség tízéves fennállása alkalmából a közbiztonsági szolgálat terén kiváló buzgalommal és odaadással teljesített értékes szolgálatukért Angyal László és Nemessy Dezső m. kir. detektívőfelügyelőknek elismerése tudtul adassék.

A Kormányzó Úr Főméltósága az 1929. évi október hó 22. napján kelt magas elhatározásával a m. kir. belügyminiszter előterjesztésére megengedni méltóztatott, hogy a m. kir. állami rendőrség tízéves fennállása alkalmából a közbiztonsági szolgálat terén kiváló buzgalommal és odaadással teljesített szolgálatukért Fleckenstein Alfonz és Szodolni János m. kir. állami rendőrségi detektívőfelügyelőknek, valamint vitéz Varsányi Mihály m. kir. állami rendőrségi detektívnek elismerése tudtul adassék.

A Kormányzó Úr Főméltósága az 1929. évi október hó 22. napján kelt magas elhatározásával a m. kir. belügyminiszter előterjesztésére megengedni méltóztatott, hogy Rábel Dániel számvevőségi igazgatói címmel és az V. fizetési osztály jellegével felruházott I. osztályú főtanácsosnak a m. kir. állami rendőrség tíz éves fennállása alkalmából az intézmény megszervezése és fejlesztése terén kiváló buzgalommal és odaadással teljesített szolgálatáért elismerése tudtul adassék.

Cím- és jellegadományozások. A Kormányzó Úr Főméltósága az 1929. évi október hó 22. napján kelt magas elhatározásával a m. kir. belügyminiszter előterjesztésére a m. kir. állami rendőrség tízéves fennállása alkalmából a közbiztonsági szolgálat terén teljesített érdemes munkásságuk elismeréséül dr. Dóra Sándor, Baksa János és dr. Buócz Béla m. kir. rendőrfőtanácsosoknak a rendőrfőkapitányhelyettesi, Barna Péter, dr. Kötsky Gábor, dr. Peregriny Géza, dr. Matyák Elemér, dr. Benárd Vilmos, Horti Béla és Zakariás Antal m. kir. rendőrtanácsosoknak a rendőrfőtanácsosi, dr. Deák Andor és Révész József m. kir. rendőrkapitányoknak a rendőrtanácsosi, dr. Csóka János, dr. Öhl Antal, dr. Csikkel József, dr. Tóth Vince, dr. Hettlinger Elemér, Bodó Alfréd, dr. Szeleczy Szilárd, dr. Nagy Béla, vitéz dr. Guzmány Ferenc, dr. Arendt Emil, dr. Czike Mátyás és dr. Farkas Géza m. kir. rendőrfogalmazóknak a rendőrkapitányi címet, Hansler Árpád és Csapó Béla VIII. fizetési osztályba sorozott m. kir. rendőrfőfelügyelőknek a VII. fizetési osztály jellegét s végül Sipos Miklós, Hajnal György és vitéz Molnár János m. kir. rendőrfelügyelőknek a rendőrfőfelügyelői címet és a VIII. fizetési osztály jellegét adományozni méltóztatott.

Magyar Érdemkereszt, Ezüst- és Bronz Érdemérem adományozása. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága az 1929. évi október hó 22. napján kelt magas elhatározásával a m. kir. miniszterelnök előterjesztésére a m. kir. állami rendőrség tíz éves fennállása alkalmából példás kötelességtudással, kitartó szorgalommal és hűséggel teljesített odaadó és eredményes szolgálatuk elismeréséül: Maga József, Vass I. Lajos, Mészáros IV. József, Varga VI. József, Hölczl József, Menyhei István, Kilburg Ádám, Nagy XI. József, Berta I. Ferenc, Tuba Gergely, Budai I. István, Szupek József, Nagy G. István, Olajos József,

Fésűs György, Szecsődi Sándor, Novoth Mihály, Németh IV. Sándor, Szvath György, Benke István, Fejér Sámuel és Tóth P. László budapesti, Horváth II. István budafoki, Hollandi Gáspár salgótarjáni, Galgóczy Béla balassagyarmati, Dobai István miskolci, Mihály Imre nyíregyházai, Zillich János szegedi, Sorkoly János békéscsabai, Bende Gergely kecskeméti, Károly János kaposvári, Szabó György székesfehérvári, G. Szabó István pécsi, Váradi István nagykanizsai és Döme József szombathelyi I. osztályú rendőrfelügyelőhelyetteseknek, valamint Keresztes János, Tuba József, Nagy Márton, Karácsonyi István, Forgó Pál, Balázs IV. József, Vercseg János és Hingyi József budapesti, Mezei István szolnoki, Mikula Mihály miskolci, Dudás István debreceni, Kálnai József sátoraljaújhelyi, Gera József szegedi, Szabó Elek nagykőrösi és Szabó I. Sándor győri II. osztályú rendőrfelügyelőhelyetteseknek az V. osztályú Magyar Érdemkeresztet, továbbá Molnár III. Lajos, Demeter Dániel, Szönyi József, Simon II. Imre, Balogh Vince, Horváth XV. János, Nagy XIV. József, Baki János, Halász János, Varga IX. József, Kukorelli József, Kalló Gábor, Karl János, Vargha Gábor, Gábor II. János, Molnár IX. István és Pribák Mihály budapesti, Hauszleitner Károly váci, Sipos Lajos és Kaszás István budapestvidéki kerületi főkapitánysági, Váradi József és Josefovics József miskolci, Jakab András debreceni, vitéz Ferenczy János szegedi, Kiss Péter hódmezővásárhelyi, Takács II. Sándor szentesi, vitéz Tóth I. György székesfehérvári, Bárdosi János kaposvári, Németh I. Ferenc soproni és Fass Imre nagykanizsai III. osztályú rendőrfelügyelőhelyetteseknek az Ezüst Érdemérmeket és végül Kiss András, Ujecz János, Strangarics Balázs, Gyurkovics Lajos, Kovács II. Gergely, Vargha IV. József, Baski József, Lippárt József, Sós-kúti Zsigmond, Szederszky János, Szabó VIII. József, Nagy XII. József, Tóth VII. Mihály, Szilágyi Dezső, Juhos Mihály, Gáspár János, Simonits János, Dabi István, Fransl Henrik, Mosonyi István, Petrus Lajos, Simon VI. János, Nagy XXIV. József és Nagy II. Ernő budapesti, Kuczsig Dezső budafoki, Szabó IV. Sándor és Sipos Gyula debreceni, Agárdi János kiskunfélegyházai, Furka Gábor gyulai, Sisák János szegedi, Horváth Miklós pécsi, Kelemen János kaposvári, Tóth Mihály székesfehérvári, Radits István soproni, Bodó Flórián magyaróvári és Molnár Lajos zalaegerszegi rendőrfőtörzsőrmestereknek, Vadai György nyíregyházai és ladányi Károly makói rendőrfőtörzsőrmestereknek, vitéz Földi István egri rendőrőrmesternek és Képes János miskolci rendőrnek a Bronz Érdemérmeket adományozni méltóztatott.”(Belügyi Közlöny 1929. október 27.-i 50. szám).

„**Miniszteri elismerés.** A m. kir. állami rendőrség tízéves fennállása alkalmából a m. kir. belügyminiszter elismerését és köszönetét fejezte ki dr. Varga Lajos m. kir. kerületi rendőrfőkapitánynak, a m. kir. állami rendőrség országos szaktanulmányi felügyelőjének, a vezetésére bízva volt pécsi rendőrkerület megszervezésével, szolgálatának irányításával és ellenőrzésével együttjárt feladatainak nagy körültekintéssel és odaadással való megoldásáért, a pécsi rendőrkerület működésének beszüntetése óta pedig a rendőri szakoktatás terén az intézmény működésének eredményesebbé tétele érdekében kifejtett számottevő, lelkiismeretes és értékes munkásságáért; dr. Kelety Géza m. kir. rendőrfőkapitányhelyettesnek közel harminc évet kitevő rendőrségi szolgálata alatt feladatainak különböző beosztásokban mindig példás kötelességtudással, kiváló buzgalommal és sikeresen való megoldásáért s a rendőri intézmény fejlesztése körül kifejtett kiválóan értékes munkásságáért; Kiss Sándor m. kir. rendőrfőtanácsosnak, a nyíregyházai rendőrkapitányság vezetőjének, az ottani állami rendőrkapitányság megszervezése körül szerzett érdemeiért, valamint a hivatásából folyó felelősségteljes szolgálatnak minden téren példás kötelességtudással és kiváló buzgalommal való ellátásával kifejtett eredményes, értékes és hasznos munkásságáért; Petrán György m. kir. rendőrtanácsosnak, a makói rendőrkapitányság vezetőjének pedig a vezetése alatt álló kapitányság meglazult fegyelmének helyreállítása és a rendőrhatalom tekintélyének megszilárdítása, valamint a vezetői tisztségével együttjáró feladatok ellátása terén példás kötelességtudással és kiváló buzgalommal kifejtett eredményes munkásságáért.

Dicsérő elismerését fejezte ki a vezetői tisztségükkel együtt járó teendőiknek s a hivatásukkal kapcsolatos felelősségteljes szolgálatnak példás kötelességtudásai és kiváló buzgalommal való ellátásával kifejtett eredményes és értékes munkásságukért Zólyomi Lajos, Pászkan János, Farkas Elemér, dr. Keresztessy Gyula, Világhy Mihály, Becker Ádám, Barna Béla, dr. Koós Géza, dr. Kiss István, Horvát Antal, Trenka Kálmán, dr. Perger Kálmán, Thuránszky Tibor, Czirjék László, dr. Szacs vay András, dr. Kálnay Gyula, dr. Gágel János, Pirkner Imre, dr. Bartóffy János, Tanczik Lajos, dr. Hulin Béla, dr. Kaáli Nagy Marcell, dr. Panajoth-Fejér Gyula és Drasenovich Jenő m. kir. rendőrfőtanácsosoknak, továbbá Janisovits Jenő, Fábry Zoltán, Halmay Gusztáv, dr. Horváth Gyula, dr. Hollósy-Kuthy Lajos, Hamuth János, dr. Horváth György, Liedemann Hugó, Speczián Gyula, Beliczky Kálmán, Zombory Gyula,

Dömötör Aurél, Keresztes Andor, dr. Krisztinkovich Antal, Vozák József, Popovits Lajos, Steller Antal, Sipos Tibor, Homoky Béla, dr. Russay Géza, Vadass Aladár m. kir. rendőrtanácsosoknak, — Jánoska Tibor rendőrtanácsosi címmel felruházott m. kir. rendőrkapitánynak, — Krajnák Pál, dr. Tóth Lajos, vitéz Vass János, dr. Domonkos Sándor, dr. Bordás Árpád, dr. Matzitz Gyula és Dobos Béla m. kir. rendőrkapitányoknak,

a szolgálat ellátása terén kitartó szorgalommal és odaadással kifejtett eredményes munkásságukért Wolkenberg Gyula, Toifer István, Mathisz János, vitéz Sárossy Gyula, Havas Gusztáv, Forgács József és Garay Károly m. kir. rendőrfőfelügyelőknek, dr. Tirser Ernő m. kir. rendőrfőorvos, m. kir. egészségügyi főtanácsosnak és Könye Imre számvevőségi igazgatói címmel felruházott m. kir. állami rendőrségi számvevőségi I. osztályú főtanácsosnak.

Elismerését fejezte ki kitartó szorgalommal és odaadással kifejtett eredményes munkásságukért a fogalmazói karból: Szalay Jenő, Fröhlich Károly, dr. Schiffler Ferenc, Nagy József, Soós Nándor, dr. Henckel Lajos, Koppán Pál, Szilaveczy Lajos, Puskás György, vitéz Eger Ervin, Swoboda Sándor, dr. Csuha Sándor, Kelemen Béla, dr. Bóna Pál és Tasnády Antal m. kir. rendőrfőtanácsosoknak, dr. Szakály Kálmán, dr. Meinig Gábor, dr. Somogyi Gyula, dr. Bartha Gyula, Dubraviczky Imre, dr. Szentiványi Kálmán, dr. Eichardt István, dr. Bede József, dr. Borbola Jenő, dr. Szimon István, dr. Pataky Oszkár, dr. Kubinyi Géza, dr. Páll Béla, Stenger Károly, Szilágyi Gyula, Ozory István, dr. Mikes Gábor, Szilaveczy Aladár dr. Hechtl József, dr. Vajda Kálmán, Féreghy Oszkár, Suba Ervin, dr. Kemény István, Urs Nándor, dr. Vasskó Gyula, dr. Gömbös László, dr. Bozzay Gyula, dr. Lassner Zoltán, dr. Flegyi Sándor, dr. Szrubián Dezső, dr. Bohdaneczky Aladár, dr. Jávör Pál, dr. Kula László, Baumann Viktor, vitéz dr. Nagy József, dr. Róth Andor, dr. Murakóczy László, Ujházy Dénes, dr. Csányi József, Dobay Károly, Hübschl Károly, Nagy Valér, Mihalovits István, dr. Pető Endre, vitéz Petkóczy Lajos és Nagy Sándor m. kir. rendőrtanácsosoknak és dr. Héczey Péter rendőrtanácsosi címmel és jelleggel felruházott m. kir. rendőrkapitánynak,

Veszely Julián, Datky Lajos, dr. Radocsay Jenő, dr. Kiss Árpád, vitéz dr. Csató Béla, dr. Pintér Arnold és dr. Brzorád Rezső, m. kir. rendőrkapitányoknak, dr. Schweinitzer József rendőrtanácsosi címmel felruházott m. kir. rendőrkapitánynak, Zsákay József, Köves Ferenc, Pernyés Sándor, dr. Schréder Gyula, dr. Borsiczky Sándor, dr. Antal Géza, dr. Gyurtsik László, Tary Emil, dr. Rácz Kázmér, Bojtok Károly, dr. Ribiczey Gyula, dr. Malatinszky Jenő, dr. Willim Gyula, vitéz dr. Tóth Gyula, dr. Tuzson László, dr. Enyedy Jenő, dr. Thurzó György, vitéz dr. Vida Elemér, dr. Bucalla Sándor, Glaser Elemér, vitéz dr. Szondy Lajos, vitéz dr. Bedő Géza, dr. Keresztfalvy Gyula, dr. Várnay Aladár, dr. Miskolczi Ernő, dr. Greczkó Sándor, dr. Csuszner Rezső, Vastagh Zoltán, Nikell Zoltán, dr. Pelargus János, dr. Bokor Lajos, dr. Schreiber Dániel, Krizsanetz Kálmán, dr. Horváth Zoltán, Horváth Iván, Jirusz Márton, dr. Szoyka Kálmán, dr. Schön Károly, dr. Mihalovics József, dr. Jánossy Ödön, vitéz dr. Bóna Miklós, dr. Kuster Tibor, Borbás Géza és vitéz dr. Szentirmay Endre m. kir. rendőrkapitányoknak s végül dr. Sándor Jenő, dr. Balogh Andor, vitéz dr. Doroghy Jenő, vitéz Cserhalmy József, Apáthi Imre, dr. Esztergár Lajos, dr. Kátay Lajos, Szabó Tibor, dr. Kravec Zoltán, dr. Madách József, Nagy Kálmán, dr. Dalmy István, Topovniczky Gábor, dr. Türei-Osváth István, dr. Horváth A. József és dr. Unger Jenő m. kir. rendőrfogalmazóknak.

A felügyelői karból: Cseh Ödön, Kappel Tamás, Benkő Zoltán, Salm Egon, dr. Guoth Jenő, Bosnyakovits Károly, Solymossy János, Tschürtz Frigyes, Hepke Rezső, Balogh József, vitéz Gubody Sándor, Feneschan János, Gyarmati János, vitéz Boskó Mihály, vitéz dr. Baky József, vitéz Barcza Pál, Bertics József, vitéz Németh Lipót, Lipkay Károly, Török Lajos, vitéz Papp József, Balogh Tibor, Abonyi József, Bartha Jenő, dr. Kerekes Kornél, Bánó Dénes, Hajós László, dr. Ruttkay Aladár, Argay Béla, Oroszlány Dezső, dr. Schusztar Brandó és Tallián József, m. kir. rendőrfőfelügyelőknek, valamint simán János, vitéz Solty László, Németh Kálmán, Lakner Sándor, Bacsó József, Benedek Géza, dr. Nagy Mózes, Czégényi Károly, dr. Borsy Béla, Ecsedy Péter, Kusnyér Elemér, dr. Herkner Elemér, vitéz Válay István, Beregszászy Gyula, Lauter Sándor, vitéz Székely János, Zsilinszky Kálmán, Gálcsik Tivadar, Csillag Antal, Ébnet József, Székely Gyula, Zachár Béla, Pávó József, vitéz dr. Benczéd Lajos, Ágoston József, Kaufmann Béla, Szabó Aladár, Magyar Károly, Gál Dániel, Márton Ferenc, Csermák Rezső, Tompos Lajos és Sebők Lajos m. kir. rendőrfelügyelőknek.

Az orvosi karból: Dr. Tóth Gyula és dr. Bradách Emil m. kir. rendőrorvosfőtanácsosoknak és dr. Biró Béla m. kir. rendőrorvos tanácsosnak, dr. Harsányi Lajos m. kir. rendőrfőállatorvosnak.

A számvevőségi tisztviselők közül: Varga József számvevőségi I. osztályú főtanácsosi címmel és jelleggel felruházott m. kir. állami rendőrségi számvevőségi II. osztályú főtanácsosnak, Korger Károly, Baróti

Lajos, vitéz Jónás István, Lengyel Rezső és Demény Sándor m. kir. állami rendőrségi számvevőségi II. osztályú főtanácsosoknak, Rácz József, Chabada György, Kövecz Nándor és Vasskó Kálmán m. kir. állami rendőrségi számvevőségi tanácsosoknak és dr. Heckenberger János, vitéz Szabó Vilmos és Werdonitsch Sándor m. kir. állami rendőrségi számvizsgálóknak.

A detektív-személyzetből: Lovag Bialoskursky Géza, András Dénes, Papp József, Nemes Sándor, Fazekas Áron, Zdeborszky Oszkár, dr. Gellért Ede, Munkácsy Arthur, Papp Ferenc, Paál Alajos és Takács János m. kir. állami rendőrségi detektívfelügyelőknek, Reich Vilmos, Révész Sándor, Kazinczky Mihály, Rapkó János, Fritz József, Kiss Zoltán, vitéz dr. Antal István és Csiszár Lajos m. kir. állami rendőrségi detektívfelügyelőknek, valamint Zsélyi Imre, Szili József, Vidlicska Mihály, Fekete Zsigmond, vitéz A. Varga Sándor, Gál Alajos, Rédl János, Posztós Mihály, Ember József, Horváth Antal, Dobos József, Szakály József, Wagner Ödön, Varga István, Császár Lajos, dr. Vajda Gyula, Tóth Imre, Rózsa Miklós, Lakatos István, Bója Imre, Horváth János, Székely Mihály, Schédl József, Misky Árpád, Balogh Ferenc, Fabó Lajos, Bögre Sándor, Papp Béla és Bardócz Jenő m. kir. állami rendőrségi detektíveknek.

Az irodakezelési tisztviselők közül: Helebrant Pál m. kir. állami rendőrségi segédhivatali főigazgatónak, Bogdán Ödön rendőrfelügyelői cím viselésére feljogosított m. kir. állami rendőrségi segédhivatali főigazgatónak, Mokry Aladár, Szentiványi Károly, Ettinger Lajos és Lipták Károly m. kir. állami rendőrségi segédhivatali főigazgatónak, Kondor István, Simon István, Kókay Kálmán, Pongor Lajos, Harvanik Orbán, Noviszky János és Gaál Béla m. kir. állami rendőrségi segédhivatali igazgatóknak, Beleznyai Zoltán, Sulyok János, Eri János, Gerauth Ottó, Hajós Ferenc, Minárovits István és Ádám József m. kir. állami rendőrségi hivatali főtisztnek, valamint Tóth Ferenc m. kir. állami rendőrségi hivatali tisztnek.”

(Belügyi Közlöny 1929. november 3.-i 52. szám)

„**Miniszteri elismerés.** A m. kir. állami rendőrség tízéves fennállása alkalmából a m. kir. belügyminiszter elismerésében részesült rendőrségi tisztviselőkre vonatkozó s a „Belügyi Közlöny” f. évi 52. számában megjelent közleményünket kiegészítjük azzal, hogy kitartó szorgalommal és odaadással kifejtett eredményes munkásságáért a m. kir. belügyminiszter dr. Garzó Lajos m. kir. rendőrfőtanácsosnak is elismerését fejezte ki.”

(Belügyi Közlöny 1929. november 10.-i 53. szám)

A Magyar Királyi Államrendőrség Vidéki főkapitányságának helyettes vezetője, dr. Zankó Géza által 1937-ben írt „Alkotmányjogi törvényjavaslatok és a rendőrség” című írásában olvashatjuk:

Közismert dolog, hogy mindmáig miért áll fenn e hiány. Azért, mert a m. kir. rendőrség államosítása 1919-ben, közvetlenül a gyászos emlékü kommunizmus bukása után történt, amidőn az akkori mozgalmas és zavaros időkben az államosítás, a sürgősség kényszere alatt, csak rendeleti alapon történt meg, az 5047/1919. M. E. számú rendelettel. Az így államosított rendőrség törvényi szabályozása később is elmaradt, s ez az oka annak, hogy a m. kir. rendőrség ma is csak rendeleti alapokra van fektetve, s működését csak rendeletek szabályozzák.

35. kép – Zankó Géza írásának egy részlete (Magyar Rendőr 1937. április 1.-i 7. szám).

A Miskolci Jogászélet – a Tiszai EV. egyházkerület miskolci jogakadémiájának hivatalos lapja – 1939. január 01.-i 1-5. számú kiadványban jelenik meg dr. Kovács Mihály kecskeméti jogakadémiai előadó írása „A közigazgatási jog alakulása a csonka országban 1918-tól 1938-ig” címmel. A „belügyminisztérium ügykörével kapcsolatban álló közigazgatási jellegű intézmények” részben olvashatjuk:

Államrendőrség. A közbiztonsági ügyág legsajátosabb terrénuma a rendészet. Ennek legfőbb szerve a belügyminiszter. 1881 előtt városi intézmény volt. Az 1881 : XXI. t. c. mondotta legelőször ki a rendőrség államosítását, de csak Budapest területére. Vidékre az 5047/1919. M. E. sz. rendelet terjesztette ki. Az államrendőrség szervezetének, szolgálati szabályzatának, hatáskörének és fegyelmi jogkörének kérdéseit a belügyminiszter rendeletileg szabályozta (6500/1931. M. E., 143.406/1934. B. M., stb.).

A budapesti rendőrség élén a budapesti főkapitány áll, kinek a budapesti kerületi rendőrkapitányságok vannak alárendelve.

A vidéki rendőrségek központi szerve pedig az országos vidéki főkapitány, kinek a vidéki városok rendőrkapitányságai vannak alárendelve.

1932 január hó 1-e előtt voltak ú. n. kerületi főkapitányságok is. Ezeket a 6500/1931. M. E. sz. rendelet szüntette meg s helyükbe a kerületi kapitányságok léptek.

Rendőrkapitányság van minden törvényhatósági és megyei városban, sőt kivételesen nagyobb községekben is.

36. kép – Miskolci Jogászélet 1939. január 01.-i 1-5. számú kiadvány

A Magyar Rendőr című újság 1939. február 15.-i 4. számában emlékeztek meg dr. Gábor Béla, a magyar királyi rendőrség volt budapestvidéki kerületének nyugalmazott főkapitányára. Ebben olvashatjuk:

„A háború vége felé megvált a nyilvántartó hivataltól. Rövid ideig a bűnügyi osztálynál működött helyettesképen, azután a belügyminisztériumhoz nyert beosztást. Ekkor már küszöbön állott a rendőrség országos államosításának valóráváltása. Készült a Wekerle-féle javaslat, amelyből a forradalmak után az 5047/1919. M. E. számú rendelet megszületett. A képességeibe vetett bizalom 1919 októberében az új országos állami rendőrség budapestvidéki kerületének élére állította. Nemcsak ennek a szervezését végezte el igen jól, hanem olyan városokban is ő vetette meg az állami rendőrség alapját, melyek később más kerület fennhatósága alá kerültek.”

A magyar királyi Államrendőrség Vidéki Rendőrfőkapitányság központi hivatalánál dolgozó dr. Krisztinkovich Antal rendőrtanácsos a Magyar Rendőr című szaklap 1939. május 01.-i 9. számában megjelent írásában olvashatjuk:

„Elsősorban már a m. kir. rendőrségnek a vidéken történt megszervezésével vált szükségessé a rendőri bejelentési intézménynek kiterjesztése minden olyan városra és községre, ahol a m. kir. rendőrség működik, így tehát a belügyminiszter ebbeli felhatalmazása nem szorítkozhatott többé a törvény 23. §-ában megvont szőkébb körre, a „népesebb“ városokra (községekre meg egyáltalán nem!), miért is a rendőrség államosítása tárgyában kiadott 5047/1919. M. E. sz. kormányrendelet 8. §-a már arra hatalmazta fel a belügyminisztert, hogy: „valamennyi városban és azokban a községekben, ahol a m. kir. állami rendőrség működik, bejelentési hivatal szervezését is elrendelheti.”

A Magyar Rendőr című szaklap 1939. június 15.-i 12. számának fő cikke „A mi ünnepünk”:

A rendőrség jelen van minden nyilvános ünnepségen, rendjét fenntartja, fényét emeli, maga a rendőri intézmény azonban nem igen szokott ünnepelni. Hivatása majdnem kizárja, hogy munkájának megszakítatlan folytonosságában szünetet tartson és önmagával is foglalkozzék. És most mégis ünnepre készülünk: a rendőrtestület nagy ünnepére. Ez év novemberében lesz ugyanis húsz esztendeje annak, hogy az egységes magyar rendőrség szervezése a vidék városi rendőrhatalóságainak államosításával befejezést nyert és az addig heterogén intézmények a m. kir. rendőrség jelenlegi, egységes szervezetében olvadtak össze.

Az idők tele és hosszú évtizedek mulasztásának keserű tanulsága az, hogy három hónappal a forradalmak lezajlása után mindennél sürgősebben és minden mást megelőzően kellett megvalósítani ezt a rendőrségi reformot. Egy feldúlt ország romjai felett, a saját kárunkon kellett megtanulnunk, hogy a beteg állami élet orvosságainak elseje, az építő munka megkezdésének elemi feltétele, az egységes állami rendőrség megszervezése.

1919 novemberétől, az első kapavágástól mostanig, húsz nehéz esztendő telt el. Ez alatt az idő alatt szerény és sokszor a magyar élet kulisszái mögött végzett munkásságunkkal szervesen kapcsolódtunk be az állami igazgatás nagy gépezetébe, amelynek ma már nélkülözhetetlen része a m. kir. rendőrség. Hogy sikerült-e a kezdeti nehézségek után, nem egyszer válságos viszonyok között, majd a szellemi és fizikai erőink teljességét próbára tevő hosszú esztendők múltán mindent elérnünk, amit a szervezéskor célul tűztünk ki magunk elé, az más lapra tartozik. A mi véges erőnk csak az adott lehetőségek határai között mozoghatott, ezekre a lehetőségekre pedig — bármennyire is szerettük volna — nem volt módunk és alkalmunk fokozólag hatni. Az azonban elvitathatatlan, hogy e határok között híven és becsülettel álltuk meg helyünket, többet már nem is követelhetett tőlünk a legmagasabbra fokozott lelkiismeret és kötelességtudás. Önérzettel állunk meg tehát a húszéves határkőnél, önérzettel tekintünk vissza két évtized rendőri történetére és jogosult bizalommal nézünk előre, a jövőbe!

Ez a tudat bátorít fel minket arra, hogy a húsz év előtti lesújtóan szomorú események kísérteties emléke után felidézzük most a magyar megújulásnak vigasztalóbb emlékeit is. Ez a megújulás pedig nemcsak a m. kir. rendőrség megszervezésével és egységesítésével, hanem annak honépítő munkásságával kezdődött meg 1919 őszén.

Még hónapok választanak el az emlékezés ünnepétől, de máris hazafias lelkesedéssel készül az ünnepi alkalomra a magyar rendőrség minden tagja. Igen érdekesek és ezt a lelkesedést visszatükrözők azok az elgondolások, megtervezetések, amelyek a rendőrség húszéves jubileuma alkalmából felvetődtek. Komoly, előkelő helyről halljuk azt az óhajt, hogy novemberi ünnepünkre le kellene rakni egy Budapesten létesítendő rendőrtiszti kaszinó alapjait és ennek keretében — a lapunkban már kifejtett gondolathoz kapcsolódva — a rendőrtiszti tudományos és irodalmi életnek is teret lehetne biztosítani. A m. kir. rendőrség különböző tagozatainak, budapesti és vidéki szervezeteinek teljes egységét, társadalmi összeforrását juttatná kifejezésre a létesítendő kaszinó. Más, tiszteletreméltó tervek szerint a jubileumi ünnep alkalmából meg kellene valósítani az országos rendőrnapi gondolatát, hogy a külföldhöz hasonlóan és a m. kir. csendőrség mintájára a mi testületünknek is legyen egy rendszeresített ünnepnapja, amelynek hazafias, kegyeletes és fölemelő hatása sorainkban is, de kifelé is csak üdvös lehet. Ugyane helyről ismétlik meg a rendőrségi zászlónak már egy ízben lapunk hasábjain is fölvetett gondolatát. A harmadik terv nagyszabású ünnepségek rendezését javasolja, és pedig mind a fővárosban, mind a vidéken. A budapesti jubileumi ünnep természetesen kidomborítaná az ország rendőri szervezetének egységét, de viszont a más városokban rendezendő ünnepségek alkalmasak lennének arra, hogy a hazafiasság égő fáklyáját körülhordozzák a magyar vidéken is. Igen életrevaló és megszívlelendő ebben a tervben az az eredeti gondolat, hogy Kassán, a visszacsatolt Felvidék fővárosában kellene a rendőrség vidéki része főünnepének lefolytania. Úgy halljuk, hogy izzó hazafiságtól és testületi szellemtől áthatott egyes bajtársaink körében már a részletes kivitelről is vannak tervezetések és nagy vonásokban kezd kialakulni még a műsor is, amelyben a tisztikar és az őrszemélyzet minden értékével számolna a rendezőség.

Előjáró beszédként, hónapokkal az ünnepi napok előtt, foglalkozunk most itt a húszéves jubileum ügyével, hangot adunk jó előre azoknak a gondolatoknak, amelyek megvitatásra, megvalósulásra várnak, hogy a minden tekintetben tökéletes felkészülődésre időt nyerve, méltóképpen ünnepelhessük majd a magyar rendőrségnek — a nemzeti megújulással egybeeső — emléknapiját.

A Magyar Rendőr című szaklap 1939. augusztus 15.-i 16. számában olvashatjuk a Szegeden szolgálatot teljesítő Mocsai Lajos rendőrtiszthelyettes írását „A magyar rendőr szerepe a szegedi ellenforradalomban” címmel:

„..... Most, húsz év távlatán, az államosításkor egyéolvadt rendőrszervezet tagjai — különösen a szegedi ünnepek fényének emelésénél és rendjének biztosításánál szolgálatot teljesítők — szerényen, de bensőséges és felemelő érzéssel ünnepelhették a nemzeti eszmének diadalra jutását, abban a tudatban, hogy a húsz év előtt Szegedről útrakelt hadsereg megalakulásában komoly szerepük volt.”

A Magyar Rendőr című szaklap 1939. szeptember 15.-i 18. számában dr. Derényi Károly rendőrfogalmazó „Orvosrendőri hullaboncolások elrendelése” című cikkében olvasható: „..... Az államosítás előtt, a közegészségi ügyekben az I. fokú hatósági jogkört a városi rendőrkapitány látta el s így természetesen 1919-ig az orvosrendőri hullaboncolás elrendelése kérdésében is határozott. Az 1919/5047. M. E. rendelet 12. §-a szerint a rendőrhatalom jogkörébe azok az egyes intézkedések tartoznak, melyeket valamely jogszabály a rendőrhatalom jogkörébe utal. Oly jogszabály azonban, mely a közegészségügy intézését, avagy csak csak abból bizonyos ügyekben való intézést a rendőrhatalom jogkörébe utalja, nincs.”

A rendőrség államosításának 20. évfordulójának megünneplése alkalmából a Magyar Királyi Rendőrség szaklapjának a Magyar Rendőr VI. évfolyam, 1939. október 15.-i 20. számában a címlapon jelent meg „Húsz esztendő” címmel az alábbi cikk:

VI. ÉVFOLYAM BUDAPEST, 1939 OKTOBER 15. 20. SZÁM

MAGYAR RENDŐR

A MAGYAR KIRÁLYI RENDŐRSÉG SZAKLAPJA

A szerkesztőbizottság elnöke: DR. SZEMERJAY-KOVACS DENES miniszteri tanácsos
 Szerkesztőbizottsági tagok: Vitéz BENEDEK GEZA m. kir. rendőrfőfelügyelő, HAJÓS LÁSZLÓ m. kir. rendőrfőfelügyelő
 DR. KRISZTIÁNKOVÁCH ANTAL m. kir. rendőrtanácsos, NAGY VALÉR m. kir. rendőrtanácsos, DR. BIBICZÉY GYULA m. kir. rendőrtanácsos, DR. SZATHMÁRY ROBERT m. kir. detektívfelügyelő, SZENTGALI GUSZTAV m. kir. detektív

Megjelenik 1-én és 15-én. — Előfizetés egy évre 20 P — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Andrássy-út 23. III. em. — Tel.: 124-148

HÚSZ ESZTENDŐ

Két évfordulóhoz érkezünk el: most van kerek húsz esztendeje annak, hogy Magyarország az addigi, vidéki önkormányzati rendőrség államosítása és ennek a fővárosi állami rendőrséggel, továbbá a különleges szervezeti határrendőrséggel történt egybeolvásztása folytán egységesen megszervezett, egységes létszámú állami rendőrséget nyert.

Ez a fél emberlőrű jelenkorunk legnehezebb szakára esik. Kezdődött még a világháborúban felfordult Európa tragikusan elhárított átrendezéseinek zavarában, pusztító forradalmak izzós, romhalmazaiban, és végződik ma, amikor még az elvárhatónál is borzalmasabb vérszék kísérteit rontgatják öreg földünket. Ami pedig e világtörténelmi jelentőségű két határkört ideben, minálunk történt, az nem volt egyéb, mint a leírhatatlan magyar őserőnek hősi tündökölése, melyvel ez a nemzet — nyáktól vetett hitét lelkesítve — új életet teremtett itt a pusztulás romjai fölött.

Ma tehát, két évvel a hátunk mögött, amikor számot kell adnunk sáfarkodásunkról, szinte egyetlen, döntő kérdés vár felettre: ebből a teremtő munkából, a magyarság hősi erőfeszítéséből kivette-e részét és hogyan, mily mértékben a m. kir. rendőrség?

Itt pedig szólnak helyettünk a tények. Lapozzunk vissza a forradalmosított utca, majd az ellenforradalom idejének krónikájába, vessünk közben egy hálás, kegyetlen pillantást a véráztatással megdicsőült rendőrségeink névsorára és így idézzük emlékeztetőnkbe, miként változta fel kitartó, következetes munkánk nyomán e zavaros idők közbizonytalanságát a megszállandó rend és közbiztonság. Látnia kell a tárgyilagos szemlélőnek, hogy a termelő munka legelemből feltétele, az állami és társadalmi rendet mely határozottan biztosította az országosan megszervezett m. kir. rendőrség, hogy ennek élető legkörében nyerve halmas lendületet már az 1920-as években gazdasági életünk. Látnia kell, hogy ez az egyre tökéletesülő magyar rend miként állta ki erőpróbat: jöhettek nemzetközi szempontból is nehéz helyzetek, iránváltások felénk idegen, telekronó mozgalmak, sőt történelmi künn, Európában akármi — hiszen nem egyszer fordult fel más országokban fenekestől meg a közrend is —, ideben nem rendült meg az egyensúly, ellenkezőleg annyira megszilárdult az ország rendje és biztonság, hogy mintaképp szolgálhattak a külföldi sok államnak. És közben nem volt a magyar életnek egyetlen tere sem, amelyen a rendőrség, a legkülönbözőbb életviszonyokba kapcsolódó hatáskörével, ne állt volna ott eszekeveleg, védőleg, támogatólag minden nemzeti ügy oldalán. Amikor végül a legutóbbi esztendőnek imádságos lélekkel áhitott nagy eseményei köszöntöttek reánk, tények bizonyították azt is, hogy a magyar rendőrség az ezeréves hazai építési érdekében semmiiféle áldozattól sem riad vissza és határaink fegyveres védelmében épp úgy megállja helyét, mint a belső honvédelem örök harcában.

Úgy érezzük, húsz év története sokszorosan feljogosít minket arra, hogy e második határkört ünnepeljünk. Feljogosít arra, hogy nyugodt lelkiismerettel emlékezzünk meg a múlttal s bizalommal nézzünk a jövőbe, amikor ifjabb nemzedékünk elé tárjuk a m. kir. rendőrségnek a legmostohább viszonyok közti kiharcolt sikereit. A viszonyok nem kedveztek nekünk, húsz esztendőnk nem vezetett mindig virágokkal szegélyezett, sima úton. És ha nem is cselekszünk úgy, mint sebeit a fórumon kiharcoló harcok tette, röviden megemlíthetjük, hogy nekünk is voltak és vannak sebeit.

El még sorainkban az az idősebb generáció, melynek tagjai egykor az Igéret Földjéknél várták az ország rendőrségének államosítását. Köztük vagyunk még néhányan, akik ottal is küzdöttünk ezért, már akkor is, amikor ezzel talán déliábot kergettünk. És ha ez az öreg nemzedék netán mást, még többet, jobbat és tökéletesebbet várt is az államosítás nagy művétől, ma nem fájdták sebeit, amelyeket a mostoha sors és az anyagok hiánya utótt e testület jövőjéért agódo lelkekben. Nem sajnólok e sebek, mert amikor itt a húszéves határkört fiataljaink szemébe nézünk, a nyomunkba lépő ifjú nemzedék kezét szorítjuk, érezzük, hogy a jövő valóra fogja váltani az öreg déliákergetőknek eddig teljesítetlen álmait is.

Ezekkel a gondolatokkal és ebben a reményben készültünk a húszéves évforduló megünneplésére. Magyar ünnepet akartunk ülni, hiszen a rendőrség ügye egyben a nemzeté is, amelyből véltünk. És talán több joggal ünnepeltünk volna most, mint 1929-ben, amikor tízéves jubileumunkat az ország szívében is, de vidéken is bensőséges ünnepek, kitüntetések és elismerések tették emlékeztetőre. A külső ünneplés azonban most elmarad. Az illetékesek is úgy találták, hogy a mai viszonyok közt az nem időszerű. Lelkekben ünnepeljen tehát ma testületünk minden tagja, méltó húszéveséggel a múltra és azzal a szent fogadalommal a jövővel szemben, hogy még nagyobb lelkesedés, kötelességtudás és átfeloldozás fogja áhítani a magyar rendőrséget, hogy válthetett küzdelmünk eredményeképpen mielőbb érkezhessék el az igazi ünnep: a minden magyarok legszentebb, nagy ünnepe!

37. kép – Húsz esztendő című cikk (Magyar Rendőr 1939. október 15.-i 20. szám)

„Két évtized fordulópontjához érkeztünk el: most van kereken húsz esztendeje annak, hogy Magyarország az addigi, vidéki önkormányzati rendőrség államosítása és ennek a fővárosi állami rendőrséggel, továbbá a különleges szervezetű határrendőrséggel történt egybeolvasztása folytán egységesen megszervezett, egységes létszámú állami rendőrséget nyert. Ez a fél emberöltő jelenkorunk legnehezebb szakára esik. Kezdődött még a világháborúban felfordult Európa tragikusan elhibázott átrendezésének zavarában, pusztító forradalmak üszkös romhalmazán, és végződik ma, amikor még az elviharzottnál is borzalmasabb vésznek kísértetei rémítgetik öreg földünket. Ami pedig e világtörténelmi jelentőségű két határkő közt idebenn, minálunk történt, az nem volt egyéb, mint a leírhatatlan magyar őserőnek heroszi tündöklése, mellyel ez a nemzet — öröklétébe vetett hittől lelkesítve — új életet teremtett itt a pusztulás romjai fölött.

Ma tehát, két évtizeddel a hátunk mögött, amikor számot kell adnunk sáfárkodásunkról, szinte egyetlenegy döntő kérdés vár feleletre: ebből a teremtő munkából, a magyarság hősi erőfeszítéséből kivette-e részét és hogyan, mily mértékben a m. kir. rendőrség?

Itt pedig szóljanak helyettünk a tények. Lapozzunk vissza a forradalmosított utca, majd az ellenforradalom idejének krónikájába, vessünk közben egy hálás, kegyeletes pillantást véraldozatokkal megdicsőült rendőrhőseinknek névsorára és így idézzük emlékezetünkbe, miként váltotta fel kitartó, következetes munkánk nyomán e zavaros idők közbizonytalanságát a megszilárdult rend és közbiztonság. Látnia kell a tárgyilagos szemlélőnek, hogy a termelő munka legelemibb feltételét, az állami és társadalmi rendet mily hathatósan biztosította az országosan megszervezett m. kir. rendőrség, hogy ennek éltető légkörében nyerhessen hatalmas lendületet már az 1920-as években gazdasági életünk. Látnia kell, hogy ez az egyre tökéletesedő magyar rend miként állta ki erőpróbait: jöhettek nemzetközi szempontból is nehéz helyzetek, irányulhattak felénk idegen, lélekrontó mozgalmak, sőt történhetett künn, Európában akármi — hiszen nem egyszer fordult fel más országokban fenekestől még a közrend is —, idebenn nem rendült meg az egyensúly, ellenkezőleg annyira megszilárdult az ország rendje és biztonsága, hogy mintaképpül szolgálhatott a külföld sok államának. És közben nem volt magyar életnek egyetlen tere sem, amelyen a rendőrség, a legkülönbözőbb életviszonyokba kapcsolódó hatáskörével ne állt volna ott cselekvőleg, védőleg, támogatólag minden nemzeti ügy oldalán. Amikor végül a legutóbbi esztendőnek imádságos lélekkel áhított nagy eseményei köszöntöttek reánk, tények bizonyították azt is, hogy a magyar rendőrség az ezeréves haza épsége érdekében semmiféle áldozattól sem riad vissza és határaink fegyveres védelmében épp úgy megállja helyet, mint a belső honvédelem örök harcában.

Úgy érezzük, húsz év története sokszorosan feljogosít minket arra, hogy e második határkőnél ünnepeljünk. Feljogosít arra, hogy nyugodt lelkiismerettel emlékezzünk meg a múltról s bizakodással nézzünk a jövőbe, amikor ifjabb nemzedékünk elé tárjuk a m. kir. rendőrségnek a legmostohább viszonyok közt kiharcolt sikereit. A viszonyok nem kedveztek nekünk, húsz esztendőnk nem vezetett mindig virágokkal szegélyezett, sima úton. És ha nem is cselekszünk úgy, mint sebeit a fórumon kitáró ókori harcos tette, röviden megemlíthetjük, hogy nekünk is voltak és vannak sebeink.

Él meg sorainkban az az idősebb generáció, melynek tagjai egykor az ígéret Földjeként várták az ország rendőrségének államosítását. Köztük vagyunk még néhányan, akik tollal is küzdöttünk ezért, már akkor is, amikor ezzel talán délibábot kergettünk. És ha ez az öreg nemzedék netán mást, még többet, jobbat és tökéletesebbet várt is az államosítás nagy művétől, ma nem fájdtíja sebeit, amelyeket a mostoha sors és az anyagiak hiánya ütött e testület jövőjéért aggódó lelkükön. Nem sajognak e sebek, mert amikor itt a húszéves határkőnél fiataljaink szemébe nézünk, a nyomunkba lépő ifjú nemzedék kezét szorítjuk, érezzük, hogy a jövő valóra fogja váltani az öreg délibáb kergetőknek eddig teljesületlen álmait is.

Ezekkel a gondolatokkal és ebben a reményben készültünk a húszéves évforduló megünneplésére. Magyar ünnepet akartunk ülni, hiszen a rendőrség ügye egyben a nemzete is,

amelyből vétettünk. És talán több joggal ünnepeltünk volna most, mint 1929-ben, amikor tízéves jubileumunkat az ország szíveben is, de vidéken is bensőséges ünnepek, kitüntetések és elismerések tettek emlékezetessé. A külső ünneplés azonban most elmarad. Az illetékesek is úgy találták, hogy a mai viszonyok közt az nem időszerű. Lelkekben ünnepeljen tehát ma testületünk minden tagja, méltó büszkeséggel a múltra és azzal a szent fogadalommal a jövővel szemben, hogy még nagyobb lelkesedés, kötelességtudás és önfeláldozás fogja áthatni a magyar rendőrséget, hogy vállvetett küzdelmünk eredményeképpen mielőbb érkezhessék el az igazi ünnep: a minden magyarok legszentebb, nagy ünnepe!

A „Nemzeti újság” című lap 1939. október 20.-i 239. számában olvasható a „MA HÚSZ ÉVE: országosan államosították a rendőrséget” című cikk:

„A proletárdiktatúra romjaiból újjáalakuló Magyarországon nem is keltett különösebb feltűnést 1919 október 19-én a Belügyi Közlöny cikke, amely országosan elrendelte a rendőrség államosítását. A magyar közigazgatási szakemberek régi kívánsága vált ezzel a rendelettel valóra.

Az 1848-as első magyar kormány tervbe vette azt, hogy országszerte államrendőrséget szervez a városokban és nagyobb községekben. Hajnik Pál miniszteri tanácsos az akkori belügyminisztériumban előkészítette a tervezetet, de bizony pontosan hatvan év kellett ahhoz, amíg az valóra vált. Időközben több kormány foglalkozott a rendőrség államosításának tervével. Az erre vonatkozó törvényjavaslat el is készült, benyújtása azonban egyre késett. A munkapárti képviselőházi többség megszavazta volna, de a függetlenségi pártok erősen elleneztek, mert az önkormányzat csorbitását látták benne. Fosdick amerikai rendőrfőnök európai körútjáról írt könyvében valósággal csodálkozik azon, hogy a magyar rendőrséget még mindig nem államosították annyi előkészület óta. Végül is az 1918-ban uralomra lépett Wekerle-kormány véglegesen elkészítette a törvényjavaslatot, a benyújtása azonban elmaradt, mert időközben kitört a forradalom. A Friedrich István elnöklete alatt megalakult első törvényes kormány egyik legelső minisztertanácsán foglalkozott ezzel a kérdéssel és a Wekerle-féle törvényjavaslatot teljesen elfogadta, elhatározva, hogy rendelet formájában fogja az erre vonatkozó utasítást kiadni. Budapesten akkor román cenzorok megakadályozták a rendelet megjelenését. Ezért azután csupán október 19-én jelent meg a rendelet a Belügyi Közlönyben. A Budapesti Közlönyben csupán 1920. január 17-én hirdették ki a rendőrség államosításáról szóló rendeletet.

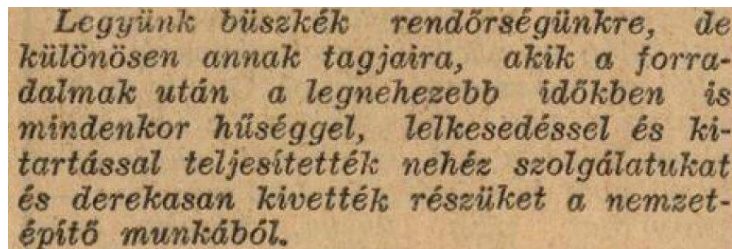
A minisztertanács határozata alapján az új államrendőrséget az akkor megszűnt határrendőrség és az addigi városi rendőrségek személyzetéből toborozták. Határrendőrtisztekből, menekült vármegyei tisztviselőkből és a vidéki városi rendőrségek tiszteiből alakították meg a tisztikart városi rendőrökből és újonnan toborozott emberekből az őrszemélyzetet. A szervezés csupán 1921-re nyert végleges befejezést.”

A „Nemzeti Figyelő” című hetilap – politikai, társadalmi és közgazdasági tartalommal – 1939. december 17.-i 51. számában vitéz dr. Benárd Ágost nyugalmazott miniszter írt cikket „Húsz éve államosították a magyar rendőrséget” címmel, melyben történelmi korokon átívelő tudósítást ad, egyben az azóta eltelt 20 év munkájáról is beszámol.

„..... Az államosítási törvényt pótló 5047/1919. M. E. számú kormányrendeletet Beniczky Ödön belügyminiszter 1919. október 1-én adta ki. Csonkamagyarországot hét rendőrkerületre osztották: a budapestvidéki, debreceni, miskolci, pécsi, szegedi, székesfehérvári és szombathelyi kerületekre, melyek közül később 1924 december hó 31-ikével a miskolci és pécsit megszüntették. Minden kerületben körülbelül három vármegye tartozott és mindegyik élén egy főkapitány állt.

Az egységesítés: Közel tizenkét éven át élt és működött az államosított, magyar királyi rendőrség az öt kerületi főkapitányságra tagoit formájában s a tucatnyi esztendő alatt a vidéki rendőrség intézménye korszerűen kiépült, megizmosodott és nyugateurópai nivójú, mintaszerű rendőrségi szervvé tökéletesedett. A racionalizálási bizottság véleményére az államosított vidéki rendőrség további fejlődéséhez - centralizálás, a belügyminisztériumban megindult az egységes, összevont vidéki főkapitányság megszervezésének és ügymeneti beosztásának munkája, oly módon, hogy az addig volt öt vidéki ker. főkapitányságot egymásután likvidálták és megszüntették s helyettük az egyetlen vidéki kerületi főkapitányságot, állítottak fel, Budapest székhellyel. 1931. év végére készült el az összevont vidéki főkapitányság megszervezésének hatalmas munkája és 1931 december 31-én - 1932 január 1-i keltezéssel - megjelent a 6.500/1931. M. E. számú, minisztertanácsi határozatból folyó, miniszterelnökségi rendelet, amely megszüntetvén a vidéki kerületi főkapitányságokat, felállította az egységes vezetés alá került, központi vidéki főkapitányságot, Budapest székhellyel.

A vidéki államosítással rendőrségünk elérte a legmagasabb európai színvonalat. Ma már a vidéki rendőr is méltó testvére a hivatása magaslatán álló, rokonszenves budapesti rendőrnek.

38. kép – Nemzeti Figyelő című hetilap, a cikk zárórésze

Sajnos érthető okok miatt 1944. októberében illetve sem előtt sem utána abban az évben nem emlékeztek meg a 25 éves államosításról. A II. világháború, a szovjet Vörös Hadsereg 1944. szeptemberétől már történelmi Magyarország területére lép. De egy nagyon fontos dolog is történik a magyar királyi rendőrséget a 2.300/1944. M. E . számú rendelettel átszervezik, azaz katonásították, ami azt jelentette, hogy személyi, szervezési, fegyverzet és felszerelés tekintetében a Honvédelmi Minisztérium alárendeltségébe került. A rendelet 2. §. (1)bekezdés szerint: „A magyar királyi csendőrség és a magyar királyi rendőrség egységes vezetés alá helyezik „csendőrség és rendőrség felügyelője” látja el.” A felügyelőt a kormányzó nevezi ki, aki a honvédelmi miniszternek van alárendelve, de a belügyminiszter ügykörét érintő ügyekben a belügyminiszterhez van utalva (*Belügyi Közlöny 1944. július 2., 28. szám*).

V. Az 1919-es államosítás megemlékezései a „Tildy” korszakban 1945 – 1949 között.

Még tart a II. világháború. Láthatóan elkezdődött egy új világregend kialakulása és új államrend kezd el épülni Magyarországon 1944. december 22.-től, amikor Debrecenben összeül a Nemzetgyűlés. Megválasztják az Ideiglenes Nemzeti Kormányt, amely 1944. december 23.-tól nekilát az új jogállam, a jogrend felépítésének és a háború rémtörténeitől fokozatosan megszabaduló Magyarország újjáépítésének.

Az 1945 előtti un. Horthy korszak a múlt, melynek nem nagyon van helye az emlékezet politikában és semmilyen elemében sem lehet párhuzamossága egy újonnan felépített országban.

Az Ideiglenes Nemzeti Kormány 13/1945. ME. számú rendelete a közbiztonság fokozottabb biztosításáról szól, mely 1945. január 04.-én kelt (*Magyar Közlöny 1. szám 1945.01.04.*). Erős, központi hatalmi irányítás hiányában a fokozatosan felszabaduló területeken meg kellett szervezni a közbiztonság biztosítására szolgáló polgárőrségeket, közbiztonsági csoportokat, lehetőség szerint rendőri egységeket.

Az 1890/1945. M. E. számú rendelet az Államrendőrség megszervezéséről és a csendőrség feloszlításáról szól (*Belügyi Közlöny 1945. szeptember 1.-i 1. szám*)

„5. §. (1) *A magyar állam egész területén a belügyminiszter legfelsőbb felügyelete és ellenőrzése alatt a magyar államrendőrség gyakorolja az összes rendőrhatalmait és látja el a rendőrközegei útján a rendőrszolgálatot.*

6. §. (1) *Az államrendőrségi szervek hatáskörébe tartozik:*

a) *a közbiztonság,*

b) *az államrendészet (politikai rendészet) minden ágának ellátása,*

c) *az igazgatási rendészet gyakorlása hatáskörébe utalt közigazgatási ügyekben,*

d) *rendőri büntetőbíráskodás a törvényes szabályok által hatáskörébe utalt kihágásokban,*

e) *a volt csendőri teendők és végrehajtó szolgálat valamennyi közigazgatási, közbiztonsági és állambiztonsági (politikai) ügyben,*

f) *azoknak az ügyeknek az ellátása, amelyeket a jelen rendelet hatálybalépése után külön törvény vagy rendelet a rendőrség hatáskörébe utal.*”

(*Belügyi Közlöny 1945. szeptember 1.-i 1. szám*)

Az Államrendőrség felállításáról az 1700/1945. M.E. számú rendelet rendelkezett (*Magyar Közlöny 1945. május 10. 26. szám*), melyet 1945. augusztus 8.-án kiegészítettek 6290/1945. M.E. számú rendelettel (*Magyar Közlöny 1945. augusztus 12.-i 101. szám*). Az Államrendőrség budapesti főkapitányságának megszervezése és az Államrendőrséget érintő egyes kérdések szabályozása a 1945. szeptember 20.-n kelt 8490/1945. M.E. számú rendelettel történt (*Magyar Közlöny 1945. szeptember 25.-i 135. szám*).

A 6690/1945. M. E. számú rendelet 1. §. (1) bekezdés értelmében:

„(1) *A belügyminiszter közvetlen felügyelete alatt budapesti és vidéki főkapitányság létesül, élükön a budapesti, illetőleg a vidéki főkapitányság vezetésével. A budapesti főkapitányság hatásköre Nagy-Budapestre, a vidéki főkapitányságé az ország egész többi területére terjed ki.*”

A rendelet 3. §. (1) bekezdés szerint:

„(1) *Minden törvényhatósági jogú városban főkapitányságot, minden megyei városban városi kapitányságot és minden járásban, a járás székhelyén, járási kapitányságot kell felállítani. A városi főkapitányság, városi kapitányság és járási kapitányság vezetői látják el az elsőfokú rendőrhatalmait teendőket. A városi főkapitányságok közvetlen felügyelő hatósága a vidéki főkapitányság vezetője, a városi és járási kapitányságok közvetlen felügyelő hatósága a vármegyei főkapitányság vezetője. Azokban a járásokban, amelyeknek székhelye megyei város, a járási kapitányság teendőit a városi kapitányság látja el.*”

(*Magyar Közlöny 1945. augusztus 19.-i 106. szám*)

Fentiek alapján is megállapítható, hogy semmilyen jogfolytonosságot nem írtak bele a jogi szabályozókba, nem hivatkoznak az 1944. december 22.-e előtti jogszabályokra, jogi szabályozókra. Egyértelműen kijelenthető, hogy nem újjászervezik az Államrendőrséget hanem egy teljesen újat hívnak életre. Ebből egyenesen következik, hogy ezen időszakban nem történt megemlékezés az 1919-es államosítással kapcsolatban. Végig szemlélve 1945 – 1949 között az újságokat, csak az 1919-es Tanácsköztársasági megemlékezésekkel találkozhatunk:

- Világosság című újság 1945.03.21.-i 65. szám: „Az 1919-es magyar tanácsköztársaság ünnepe”
- Szabad Nép című újság 1946.03.21.-i 66. szám „1919 MÁRCIUS 21.”
- Vásárhely Népe című újság 1947.03.23.-i 68. szám: „A KÉT MÁRCIUS (1919. március 21. tanulságai)”

A Magyar Rendőr című hetilap 1947. január 01.-n újra megjelenik hosszú évek szünetelése után, de sajnos azt lehet mondani, hogy 1949-ben „beszántották és sóval hintették”. Az újraindítás során elérhető lapszámokban még csak véletlenül sem kerül megemlézésre a magyar Államrendőrség 1919. októberi tényleges államosítása. A fókusz csak és kizárólag az 1945-ben életre hívott új Államrendőrségre helyeződik, mintha nem is lettek volna gyökerei.

VI. Az 1919-es államosítás megemlékezései 1949 után

Magyarország államformája az alkotmányról szóló 1949. évi XX. törvény értelmében Népköztársaság lett (*Belügyi Közlöny 1949. szeptember 1.-i 21. szám*). A teljes kommunista hatalomátvételt követően egyáltalán nem meglepő, hogy a Horthy korszak emlegetése eretnységnek és börtönnel fenyegetettnek számított. Az 1919-es Tanácsköztársaság megemlékezései abszolút érthetőek, hiszen magát az új államrendet abból is gyökerezítették, azaz a Rendőrséggel kapcsolatban az ősgyökér a Vörös Őrség lett.

Az államosítás 50. évfordulóján 1969-ben egyetlen szó nem esik magáról az egységes Rendőrség létrehozásáról. Maga a rendszer eszmeisége gyökereit a Tanácsköztársaságból eredezteti, tehát kétség nem férhet ahhoz sem, hogy a Vörös Őrség mint rendfenntartó intézmény áll a fókuszban. A másik magyarázat az lehet, hogy 1945-ben teljesen új jogrendszer, állami struktúra, társadalmi és politikai berendezkedés veszi kezdetét, azaz az un. Rákosi és Kádár rendszerben alapvető elvként kezelték, hogy a Rendőrség mint államilag irányított szerv 1945-ben jön létre.

39. kép – Megemlékezés, a Tanácsköztársaság 50. jubileumi éve
(*Magyar Rendőr című hetilap 1969. január 09.-i 1. szám*)

A Belügyminisztérium központi épületének földszinti tanácstermében 1969. március 17.-én díszünnepséget tartottak a Magyar Tanácsköztársaság kikiáltásának 50. évfordulója alkalmából. Még csak véletlenül sem esik szó arról, hogy 1969-ben lenne 50 éves az államilag irányított egységes Rendőrség.

Az elnökségében helyet foglalt Fehér Lajos, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese, Borbándi János, az MSZMP Központi Bizottsága köz-igazgatási és adminisztratív osztályának vezetője, Benkei András belügyminiszter, Anda János, a Belügyminisztérium Pártbizottságának titkára, Rácz Sándor vezérőrnagy, belügyminiszter-helyettes, Körösi György vezérőrnagy, belügyminiszter-helyettes, Németi József vezérőrnagy, belügyminiszter-helyettes, Galambos József vezérőrnagy, belügyminiszter-helyettes, Iván Szavcsenko, dr. Lantos József rendőr ezredes, főcsoportfőnök, Tarcsai Tibor vezérőrnagy, a karhatalom országos parancsnoka, Szabó Gusztáv vezérőrnagy, a határőrség országos parancsnoka, dr. Farkas György tűzoltó ezredes, a tűzrendészet országos parancsnoka, dr. Sós György vezérőrnagy, a Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője és Karsai Ferenc, a munkásőrség országos parancsnokának helyettese.

„A Himnusz elhangzása után Anda János, a Belügyminisztérium Pártbizottságának titkára elnöki megnyitójában üdvözölte a díszünnepség résztvevőit, meleg szavakkal köszöntötte a munkásmozgalom, a belügyi népbiztosság veteránjait, majd Horváth Ferenc érdemes művész szavalata után Fehér Lajos, az MSZMP Politikai Bizottság tagja, kormányelnök-helyettes mondott ünnepi beszédet.

Az ünnepi megemlékezés Bánki Zsuzsa és Keres Emil Kossuth-díjas művészek szavalataival folytatódott.

Ezután Benkei András belügyminiszter kitüntetésekkel adta át. A kitüntetések átadása után az Internacionálé zárta az ünnepi műsor első részét, s rövid szünet után került sor a Tanácsköztársaságról szóló dokumentumfilm bemutatójára.

A díszünnepség után Benkei András belügyminiszter fogadást adott. A munkás- mozgalom régi harcosai s a belügyi dolgozók kötetlen beszélgetésen idézték fel élményeiket, tapasztalataikat.”
(Magyar Rendőr című hetilap 1969. március 27.-i 12. szám)

A Magyar Rendőr című hetilap 1969. október 02.-i 39. számában jelent meg Kassai László rendőr őrnagy cikke „Hivatásunk szeretete” címmel. Az 1945 előtti időszakról még csak egy árva szóösszetétel sem tanúskodhat, az egységes állami Rendőrségről kizárólag 1945-től lehet szó.

„ HOSSZÚ VOLT AZ ÚT A MADZAGOS PUSKÁTÓL, a szedett-vedett ruházattól, a korszerű felszerelésig; a „főnyereménynek” számító rozszant kerékpártól a modern URH-rendszerig; a tudományos igényű kriminalisztikai módszerek kidolgozásán át azok alkalmazásáig. IDŐSEBB ELVTÁRSAINK A MEGMONDHATÓI, hogy 1945-ben, a kezdet kezdetén fizetést is alig kaptak — és ha igen? Az infláció idején, a jó forint megteremtéséig mit is kezdtek volna a semmit sem érő „billiókkal”. S később, akár napjainkig — ha friss erővel töltjük fel sorainkat, nem ritkán még tiszti kinevezés esetében is — kevesebb a fizetésük, mint civil munkahelyükön volt. Nem is beszélve a velük szemben támasztott maximális követelményekről és feltételekről. Ennek ellenére vállalták és vállalják hivatásukat. TISZTELETES ELISMERÉS MINDAZOKNAK, akik a fárasztó, egész embert kívánó mindennapi munkájuk mellett továbbképezték magukat, s megszerezték a nélkülözhetetlen szakmai és általános ismereteket. Mindannyiunk s az egész társadalom munkájának közös eredménye, hogy a 25 éve verbuválódott lelkes, akkor még sok tekintetben laikus gárdából korszerűen felszerelt és szervezett, magas színvonalon képzett apparátus nőtt fel. Ma már eredményesen birkózik meg a reá háruuló feladatokkal, s tudását állandóan gyarapítva lépést tud tartani a kor rohamosan növekvő követelményeivel.”

40. kép – Megemlékezés, 25 év emblémája
(*Magyar Rendőr című hetilap 1969. október 02.-i 39. szám*)

A Belügyminisztérium Tanulmányi és Kiképzési Csoportfőnöksége 1970. április 4.-re kiadja a „Huszonöt év a dolgozó nép szolgálatában 1945 – 1970” című könyvet. Semmi nem utal benne az 1919-es államosításra, továbbra is az 1945-ben újonnan felállított Államrendőrség az eredet forrása.

A BM Könyvkiadó gondozásában 1983-ban jelenik meg „Az Állam- és közbiztonság védelmében” című könyv. Szó esik Dózsa György parasztfelkeléséről, a Rákóczi szabadságharcról és az 1848-49-es forradalomról de természetesen az 1919-es Tanácsköztársaságról is. Kimarad az 1920 – 1945 közötti időszak és máris megérkezünk: „*Hazánkban 1945. április 4-vel végleg lezárultak az elnyomás évszázadai.*”

Kijelenthetjük, hogy sem a Rákosi korszak, sem a Kádár korszak semmilyen módon nem kívánt számukra ideológiailag ellentétes, el nem ismerhető korszakok történelmi tényeivel foglalkozni. Azonban nem is akarta azon történelmi tényeket sem megerősokolni, kedvére igazítani, amelyek kimaradtak, említésre sem méltónak találtak.

Szomorú, de az 1996. április 24.-re a Rendőrség napjára az Országos Rendőr-főkapitányság gondozásában megjelentetett Rendőrségi Évkönyv 1995 kiadványban sem szerepel egy szó sem az 1919-es államosításról, sőt folytatja a szocializmus hagyományait. Dr. Ernyes Mihály nyugállományú rendőr dandártábornok – akkor Baranya Megyei Rendőrfőkapitány – tollából is csak arra tellett, hogy a Rendőrséget 50 évesnek tekintse és csak 1945-től eredeztesse az egységes Rendőrség történetét. Holott dr. Ernyes Mihály kiváló tudós ember, az 1945 előtti rendőrségtörténet kiváló ismerője, kutatója.

Talán még szomorúbb, hogy a Rendőrségi Évkönyv 1999 kiadványban az 1919-es államosítás 80. évfordulóján sem jelent meg semmilyen tanulmány, értekezés vagy cikk. A 90. évfordulóra szintén nem jelent meg semmilyen utalás a Rendőrségi Évkönyv 2009 kiadványban.

VII. Összegzés

A múlt megismerhető. A múlt egy része feltáratlan, egy része megnyílt előttünk. De soha nem lesz a múlt minden másodperce, perce, órája, napja feltárva. Pedig lehetséges, hogy abban a másodpercben, percben, órában, napban fontos momentum zajlott. Amit viszont megismerhettünk a múltból akkor azt ne akarjuk a jelen szájíze, kívánsága vagy elvárása szerint bemutatni, alakítani, megmagyarázni, netalán tán meghamisítani. Ne történhessen olyan, hogy egy ember, egy csoport érdekei a megmásíthatatlant megmásíthassa. Főleg abban a tekintetben ne történjen történelem hamisítás, ami azonnal, kézzel foghatóan, bizonyítékok armadájával cáfolható.

Ezért is fontos George Orwell 1984 című könyvének örök becsű mondanivalóinak egyike: „*Aki uralja a múltat, az uralja a jövőt is; aki uralja a jelent, az uralja a múltat is.*”. De mára kijelenthetjük azt is: lehet uralni a múltat az által, hogy uraljuk a jelent, de a jövőt uralni

csak meg nem határozott, de mégis véges ideig lehet, ez által kiderül a múlt igazsága ami alakítja a jelent és formálja a jövőt.

A bölcsesség része a múltbeli tapasztalatok tisztelete és a következményekkel való számolás. Szolón, görög bölcs mondta: „*kerüld az örömet, amelyből fájdalom születik*”, ez úgy is értelmezhető, hogy a múltbeli döntések hatása a jelenben és jövőben mutatkozik meg. Ha jól gondolom ez a tanulmány pont egy múltbeli döntés hatása.

Köszönöm, hogy megtisztelték figyelmükkel

Felhasznált irodalom, forrásanyagok, jogszabályok:

- George Orwell - 1984 című könyv
- Bacsó Péter - Tanú című film 1969
- Magyar közmondás: „hamarabb utoléri a hazug embert, mint a sánta kutyát”
- Magyar közmondás: „Akinak nem inge, nem veszi magára.”
- 2018. december 10.-n kelt levelem a Bács – Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjének
- Meghívó a „100 éve államosították a magyar rendőrségeket” tudományos konferenciára
- 1920. évi I. törvénycikk
- 5047/1919. M.E. számú rendelet a rendőrség államosításáról
- 2020. 03. 06., p - 15:15 ORFK Kommunikációs Szolgálat <https://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/centenarium/100-eves-a-rendorseg>
- 2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról
- Zsaru magazin 2020/17. számának melléklete
- Centenárium Vándorkiállítás Bács-Kiskun megyében 2020.09.11. https://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/szervezeti-hirek/centenariumi-vandorkiallitas-bacs-kiskun?fbclid=IwAR0JUBvEs5zRYs-HUoW_J3ILpYHkINjwM0QLn-Ujv5gggz_TQ5J3DjMI0sc
- A rendőrség Centenárium Vándorkiállítása Kecskemétre érkezett 2020. szeptember 12. <https://keol.hu/kecskemet-bacs/a-rendorseg-centenariumi-vandorkiallitas-kecskemetreerkezett>
- 2020.09.15.-én 100 éves a Rendőrség-vándorkiállítás nyílt Kecskeméten <https://www.baon.hu/helyi-kek-hirek/2020/09/100-eves-a-rendorseg-vandorkiallitas-nyilt-kecskemeten>
- Száz éve szolgálnak és védenek - Varga Ottó rendőr zászlóssal beszélgetünk 2020. október 07. <https://www.halaszradio.hu/hangalbum/sermon/5313-szaz-eve-szolgálnak-es-vedenek-varga-otto-rendor-zaszlossal-beszelgetunk>
- Rendőrség Tudományos Tanács 29017-165/17-2/2020.RTT. iktatószámú pályázati felhívás

- Délmagyarország 1918. november 01.-i 261. szám
- Belügyi Közlöny 1918. november 3.-i 47. szám
- 5.220/1918. M.E. rendeletet a Magyarország demokratikus függetlenségének, belső rendjének, lakosságának személy- és vagyónbiztonsága, valamint általában a törvényes rend fenntartásának biztosítására létesítendő szervezetek tárgyában
- Belügyi Közlöny 1918. november 17.-i 49. szám.
- Néphatározat 1918. november 16.
- Országos Törvénytár 1918. november 22.-én
- Belügyi Közlöny 1918. november 27.-i 51. szám
- 5.746/1918. M.E. számú rendelet a köztársaság címeréről és az állampecsétről
- Budapesti Közlöny 1919. november 29.
- Belügyi Közlöny 1918. december 8.-i 53. szám
- 155.000/I./1918. B.M. rendelet a Belügyminiszter felügyelete alatt álló hatóságok, hivatalok és intézetek címe, pecsétje és alkalmazottaiknak esküje, valamint az állam címerének használata tárgyában
- Belügyi Közlöny 1918. december 15.-i 54. szám
- Belügyi Közlöny 1919. január 19.-i 3. szám
- 1919. XXXI. néptörvény a Magyar Szentkorona és a koronázási jelvények őrzésére
- Országos Törvénytár 1919. évi március hó 15.-én
- Belügyi Közlöny 1919. március 23.-i 15. szám
- Vix jegyzék
- Belügyi Közlöny 1919. március 27.-i 16. szám
- 1. B.N. számú rendelet a Vörös Őrség felállításáról 1919. március 26.-n
- Vörös Őrség című hetilap 1919. április 20.-i 1. szám
- Belügyi Közlöny 1919. április 6.-i 18. szám
- Forradalmi Kormányzótanácsnak 1919. május hó 5.-n kelt LXXXIV. számú rendelete
- Belügyi Közlöny 1919. május 11.-i 23. szám
- Hadseregparancsnokság 510/309-1919. számú rendelete a Vörös Őrség átszervezéséről
- Vörös Őrség főparancsnokának 6782/II. 1919. számú parancsa 1919. május 28.
- Vörös Őrség 1919. június 08.-i 7. szám
- Belügyi Közlöny 1919. július 06.-i 31. szám
- Magyarországi Szocialista Szövetséges Tanácsköztársaság alkotmánya 1919.06.23.
- Belügyi Közlöny 1919. augusztus 4.-i 37. szám
- Magyar Népköztársaság Kormányának 1919. augusztus 2.-n kelt 1. számú rendelete
- Magyar Népköztársaság Kormányának 1919. augusztus 2.-n kelt 2. számú rendelete
- Belügyi Közlöny 1919. augusztus 10.-i 38. szám
- Magyar Népköztársaság Kormányának 1919. augusztus 3.-n kelt 4. számú rendelete
- Habsburg József felhívása a Magyar Néphez 1919. augusztus 7.
- Belügyi Közlöny 1919. augusztus 17.-i 39. szám
- 72.797/1919. B. M. számú rendelet a jogrend helyreállításával a közigazgatási tisztviselőkre váró feladatokról
- Belügyi Közlöny 1919. augusztus 24.-i 40. szám
- Belügyi Közlöny 1919. augusztus 31.-i 41. szám
- 5047/1919. M.E. számú törvénytörvényalkotó kormányrendelet mely létrehozta az 1881. évi XXI. törvénycikk alapján szervezett budapesti államrendőrséggel, az 1903. évi VIII. törvénycikk alapján különös hatáskörrel szervezett határrendőrséggel továbbá a törvényhatósági jogkörrel ellátott városok rendőrségeivel együtt az országos egységes szervezettel rendelkező Magyar Állami Rendőrséget.
- Belügyi Közlöny 1919. október 19.-i, 48. szám
- Magyar Királyi Országos Államrendőrségi Évkönyv 1925

- Soproni Hírlap 1919. október 04.-i 63. szám
- Esztergom és Vidéke című napilap 1919. október 11.-i 79. szám
- Esztergom és Vidéke című napilap 1919. október 15.-i 82. szám
- Esztergom és Vidéke című napilap 1919. október 31.-i 96. szám
- Uj - Somogy című újság 1919. november 30.-i 83. szám
- pozsonyi Magyar Ujság 1919. december 07.-i 195. szám
- Miskolczi Magyar Jövő napilap 1919. december 23.-i 68. szám
- Miskolczi Magyar Jövő napilap 1919. december 24.-i 69. szám
- Belügyi Közlöny 1919. december 21.-i 57. szám
- Belügyi Közlöny 1919. november 30.-i 54. szám
- 88.325/1919. B.M. számú rendeletével a magyar államrendőrség működési körének módosításáról
- Belügyi Közlöny 1919. december 28.-i 58. szám
- 90.089/1919. B. M. számú rendelet az állami rendőrség ügyintéző hatáskörének megállapításáról
- Belügyi Közlöny 1920. február 1.-i 5. szám.
- 87.415/1919. B. M. számú rendelet a Magyar Népköztársaság kormányának az államrendőrség felállításáról szóló 4. számú rendeletét hatályon kívül helyezéséről
- Belügyi Közlöny 1920. január 4.-i 1. szám
- 728/1920. M. E. számú rendelete a Nemzetgyűlés összeülésétől 1920. február 16.-ra
- 1920. évi I. törvénycikk
- Belügyi Közlöny 1920. március 7.-i 10. szám
- Tisza Miksa – Magyarország Rendőrségének története, 1925 „Haladás” nyomda Rt.
- Vármegye című a vármegyei tisztviselők országos egyesületének hivatalos lapja 1929. november 1.-i 31. szám
- Rendőr című hetilap 1929. november 02.-i 43. szám
- Belügyi Közlöny 1929. október 27.-i 50. szám
- Belügyi Közlöny 1929. november 3.-i 52. szám
- Belügyi Közlöny 1929. november 10.-i 53. szám
- dr. Zankó Géza - Az alkotmányjogi törvényjavaslatok és a rendőrség
- Magyar Rendőr 1937. április 1.-i 7. szám
- dr. Kovács Mihály - A közigazgatási jog alakulása a csonka országban 1918-tól 1938-ig
- Miskolci Jogászélet – a Tiszai EV. egyházkerület miskolci jogakadémiájának hivatalos lapja 1939. január 01.-i 1-5. szám
- Magyar Rendőr 1939. február 15.-i 4. szám
- Magyar Rendőr 1939. május 01.-i 9. szám
- dr. Krisztinkovich Antal rendőrtanácsos megemlékezése az államosításra 1939
- Magyar Rendőr 1939. június 15.-i 12. szám
- Mocsai Lajos rendőrtiszt helyettes írása 1939
- Magyar Rendőr 1939. augusztus 15.-i 16. szám
- dr. Derényi Károly rendőrfogalmazó - Orvosrendőri hullaboncolások elrendelése 1939
- Magyar Rendőr 1939. szeptember 15.-i 18. szám
- Magyar Rendőr 1939. október 15.-i 20. szám
- Nemzeti újság 1939. október 20.-i 239. szám
- Nemzeti Figyelő 1939. december 17.-i 51. szám
- 2.300/1944. M. E. számú rendelet a rendőrség átszervezése
- Belügyi Közlöny 1944. július 2., 28. szám
- Az Ideiglenes Nemzeti Kormány 13/1945. ME. számú rendelete a közbiztonság fokozottabb biztosításáról
- Magyar Közlöny 1. szám 1945.01.04.)

- 1890/1945. M. E. számú rendelet az Államrendőrség megszervezéséről és a csendőrség felosztásáról szóló
- Belügyi Közlöny 1945. szeptember 1.-i 1. szám
- 1700/1945. M.E. számú rendelet az Államrendőrség felállításáról
- Magyar Közlöny 1945. május 10. 26. szám
- 6290/1945. M.E. számú rendelet
- Magyar Közlöny 1945. augusztus 12.-i 101. szám
- 8490/1945. M.E. számú rendelet az Államrendőrség budapesti főkapitányságának megszervezése és az Államrendőrséget érintő egyes kérdések szabályozása
- Magyar Közlöny 1945. szeptember 25.-i 135. szám
- 6690/1945. M. E. számú rendelet
- Magyar Közlöny 1945. augusztus 19.-i 106. szám
- Világosság című újság 1945.03.21.-i 65. szám: „Az 1919-es magyar tanácsköztársaság ünnepe”
- Szabad Nép című újság 1946.03.21.-i 66. szám „1919 MÁRCIUS 21.”
- Vásárhely Népe című újság 1947.03.23.-i 68. szám: „A KÉT MÁRCIUS (1919. március 21. tanulságai)”
- az alkotmányról szóló 1949. évi XX. törvény
- Belügyi Közlöny 1949. szeptember 1.-i 21. szám
- Magyar Rendőr 1969. január 09.-i 1. szám
- Magyar Rendőr 1969. március 27.-i 12. szám
- Magyar Rendőr 1969. október 02.-i 39. szám
- Huszonöt év a dolgozó nép szolgálatában 1945 – 1970 (Belügyminisztérium Tanulmányi és Kiképzési Csoportfőnöksége 1970. április 4.)
- Az Állam- és közbiztonság védelmében (BM Könyvkiadó gondozásában 1983)
- Rendőrségi Évkönyv 1995
- Rendőrségi Évkönyv 1999
- Rendőrségi Évkönyv 2009

Felhasznált képek:

- 01. kép - Meghívó a „100 éve államosították a magyar rendőrségeket” tudományos konferenciára
- 02. kép - „100 éve államosították a magyar rendőrségeket” tudományos konferenciára programja
- 03. kép - „100 éves a Rendőrség 1920-2020” ünnepségsorozat logója www.police.hu (letöltés 2020. március)
- 04. – 15. kép - 2020. 03. 06., p - 15:15 ORFK Kommunikációs Szolgálat <https://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/centenarium/100-eves-a-rendorseg>
- 16. kép - Bács – Kiskun MRFK centenáriumi ünnepség plakátja
- 17. kép - Elismerő oklevél a pályázatom elbírálását követően
- 18. kép - Délmagyarország 1918. november 01.-i 261. szám
- 19. kép - 5.220/1918. M.E. rendeletet részlete Belügyi Közlöny 1918. november 17.-i 49. szám
- 20. kép - Zrínyi sisakjelvény lefűrészelt koronával – saját gyűjteményi darabról készült kép
- 21 – 22. kép - Belügyi Népbiztos 1. B.N. számú rendelete a Vörös Őrség felállításáról, Belügyi Közlöny 1919. április 6.-i 18. szám
- 23. kép - Vörös Őrség című hetilap 1919. április 20.-i 1. számának felső része

- 24. kép - Forradalmi Kormányzótanácsnak 1919. május hó 5.-n kelt LXXXIV. számú rendelete Belügyi Közlöny 1919. május 11.-i 23. szám
- 25. kép - Belügyi Közlöny 1919. augusztus 4.-i 37. számának részlete
- 26. kép – MNK 4. számú rendelete
- 27. kép - Belügyi Közlöny 48. szám 1919. október 19.-n
- 28. kép – 5047/1919. M.E. számú államosító rendelet eleje
- 29. kép - 5047/1919. M.E. számú törvénytörvénypótló kormányrendelet részlete
- 30. kép - Soproni Hírlap 1919. október 04.-i 63. szám
- 31. kép - Esztergom és Vidéke című napilap 1919. október 31.-i 96. szám
- 32. kép - Miskolci Magyar Jövő napilap 1919. december 24.-i 69. szám
- 33. kép - Rendőr c. szaklap címoldala 1929. november 02.-i 43. szám
- 34. kép - A rendőrfőkapitányok csoportképe. Rendőr c. szaklap 1929. november 02.-i 43. szám
- 35. kép – Zankó Géza írásának részlete Magyar Rendőr 1937. április 1.-i 7. szám
- 36. kép - Miskolci Jogászélet – a Tiszai EV. egyházkerület miskolci jogakadémiájának hivatalos lapja 1939. január 01.-i 1-5. szám
- 37. kép - Húsz esztendő című cikk (*Magyar Rendőr*1939. október 15.-i 20. szám)
- 38. kép - Nemzeti Figyelő 1939. december 17.-i 51. szám
- 39. kép - Megemlékezés, a Tanácsköztársaság 50. jubileumi éve, Magyar Rendőr 1969. január 09.-i 1. szám
- 40. kép – Megemlékezés, 25 év emblémája, Magyar Rendőr 1969. október 02.-i 39. szám